

Utlåsningseffekten

– del 1 –

Stöden till kulturlivets riksorganisationer över tid

en rapport av:

Kontakt nät i samarbete med SUB – Riksförbundet För Subkultur

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Avgränsningar	4
Kapitel 1: Bidrag till centrala amatörkulturorganisationer (CAKO)	5
Om stödet	5
Stödets omfattning över tid	5
Behovet av stöd över tid	8
Beviljandegrad år 2024	10
Fördelningen av stöd till de sökande	12
De tre största	14
Mellanskiktet	15
De lägsta stöden	16
Behovet från nya sökande	17
Sammanfattning	18
Kapitel 2: Verksamhetsbidrag till musikarrangörer	19
Om stödet	19
Stödets omfattning över tid	21
Behovet av stöd över tid	22
Fördelningen av stöd till de sökande	22
Sammanfattning	24
Kapitel 3: Det sammanlagda stödet till riksorganisationerna	25
En samlad bild	25
Den totala fördelningen av stöd till de sökande	26
Summering och slutsatser	28
Källor	30

Sammanfattning

- Från inlåsningsseffekt till utlåsningsseffekt

Det fria och ideellt organiserade kulturlivets riksorganisationer står inför stora utmaningar när det kommer till förutsättningar för stöd på nationell nivå.

Denna rapport undersöker stödfördelningen till landets riksorganisationer inom kulturområdet och hur stöden sett ut över tid med perspektiv på perioden 2012-2024. Rapporten utgår från Kulturrådets data i de beslut som finns på området.

Kulturrådet har under de senaste åren vid flera tillfällen hänvisat till att det rörande stödgivningen på kulturområdet råder en inlåsningsseffekt som innebär att vissa organisationer i det fria och ideellt organiserade kulturlivet blir fastlåsta i en statisk stödgivning.

Med ett annat perspektiv kan detta betraktas som att ett fåtal stödmottagare låses inne med bibehållna stöd, men därmed låses även många tillkommande sökande ut. Det skapas alltså en utlåsningsseffekt av aktörer som direkt följd av en inlåsningsseffekt av medel.

Denna rapport sammanställer befintliga data och analyserar vilka tendenser och tematiker som finns i dessa beslut. Finns det mönster i fördelningen och hur statistisk är den egentligen? Vilka möjligheter finns det för organisationer att utvecklas inom stödgivningen och vilka möjligheter finns det för nya sökande organisationer att kunna få stöd? Dessa är några av de frågor som rapporten berör.

Resultatet av rapporten talar för att både en utlåsningsseffekt av nya aktörer och inlåsningsseffekt av etablerade aktörer och medel föreligger. De etablerade aktörerna tilldelas statistiska stöd över tid, men där uppräknade för inflation och utvecklingsmöjligheter verkar saknas. Nya sökande av stöd, samt mångårigt sökande som inte fått etablera sig i stödgivningen, möter en annan utmaning; nämligen den att alls kunna få stöd, likväl huruvida stöden möter de behov organisationerna söker för.

Slutsatserna talar för att stöden är bristfälliga gentemot de sökande, likväl som att stöden brister i sin förmåga att bidra till de nationella kulturpolitiska målens efterlevnad och uppfyllelse. Av Kulturrådets stödgivning att döma verkar det inte föreligga en fungerande kulturpolitisk strategi för hur det fria och ideellt organiserade kulturlivets infrastrukturer ska stärkas och utvecklas.

Inledning

Sveriges fria och ideellt organiserade riksorganisationer inom kulturområdet möts av stora utmaningar när det kommer till förutsättningar för stöd på nationell nivå. Kulturrådet har även under flera år och i olika sammanhang talat om vad de kallar en "inlåsningsseffekt" av stöden till det fria kulturlivets organisationer, vilka inkluderar stöden till landets riksorganisationer inom kulturområdet. Denna rapport betraktar stödets utfall över tid och resonerar kring konsekvenserna av dessa. Är det en inlåsningsseffekt och i så fall vad är det som låses in?

Avgränsningar

Denna rapport fokuserar på den typ av stöd som kan sökas av en riksorganisation för att bedriva löpande verksamhet under en viss period. Det är alltså stöd som avser att stärka organisationens verksamhet under en viss period, vanligtvis ett år i taget. Sådana stöd brukar även kallas för *verksamhetsbidrag* eller *organisationsbidrag*.

Sådana stöd till *riksorganisationer inom det fria och ideellt organiserade kulturlivet* ges från nationell nivå främst via två myndigheter: MUCF (Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor) och Kulturrådet (Statens kulturråd).

I fallet MUCF finns i nuläget inte några stöd av karaktären årliga verksamhetsbidrag som en riksorganisation kan söka för att bedriva kulturverksamhet. Det finns däremot stöd som har karaktären av årliga organisationsstöd och som riktas till barn- och ungdomsorganisationer. Syftet med detta stöd är att stärka ungas förutsättningar för organisering, vilket något förenklat innebär att kompensera för att unga inte har samma ekonomiska förutsättningar som vuxna. Stödets storlek grundar sig på organisationens antal medlemmar. Detta stöd har naturligt tydliga avgränsningar till målgruppen unga och för även med sig tämligen omfattande administrativa krav. Det är inte ett stöd som är anpassat för att möta behoven från kulturverksamheter.

Ett sådant stöd, som alltså avser att stärka målgruppen unga och utjämna olikheter mellan barn och unga (upp till 25 år) och "vuxna" (i sammanhanget personer över 25 år), bör därmed rimligen inte förta möjligheten för ett riksförbund som uppbär detta stöd att *även* söka och motta andra stöd för att bedriva kulturverksamhet på samma villkor som andra aktörer. Snarare vore det logiskt om ett sådant stöd skulle utgöra en grund för ungas organiserande så att de därmed har möjlighet att verka på samma villkor som "vuxna". Det finns exempel på organisationer som uppbär dessa stöd som även får stöd från Kulturrådet, men det finns också tydliga indikationer på att ett stöd för ungas organisering minskar chanserna för att ett riksförbund ska få vissa stöd för kulturverksamhet. Det går dock att konstatera att huvudsyftet med organisationsstödet från MUCF är inte att stärka organisationer som bedriver kulturverksamhet på nationell nivå. Mot den bakgrunden ingår inte eventuella stöd från MUCF i denna rapport. Kvarstår gör då stöden från Kulturrådet.

Rapporten betraktar i första hand två huvudsakliga stödformer som är sökbara från Kulturrådet:

- 1: Bidrag till centrala amatörkulturorganisationer (Kulturrådet förkortar detta CAMKO. I denna rapport förkortas det "CAKO".)
- 2: Verksamhetsbidrag till musikarrangörer

Dessa två stöd är de som väldigt många av landets riksorganisationer inom kulturområdet årligen söker. Det som tenderar att skilja dessa stödformer åt är att *Verksamhetsbidrag till musikarrangörer* söks av de riksorganisationer som har en huvudsaklig inriktning mot arrangerande verksamhet inom musikområdet och/eller att detta kännetecknar dess medlemsorganisationer. Övriga riksorganisationer tenderar att söka CAKO-stödet. Vissa organisationer söker båda stödformer och vissa beviljas båda stödformer.

Rapporten avgränsas även till riksorganisationer inom det fria och ideellt organiserade kulturlivets infrastrukturer. Rapporten inkluderar samtliga organisationer som söker de två ovan nämnda stöden från Kulturrådet. Rapporten innefattar därför inte aktörer på nationell nivå inom kulturlivet som:

- saknar en demokratisk medlemsinfrastruktur som kan menas vara riksomfattande
- får stöd för att de pekats ut i regleringsbrev (särskilt utpekade aktörer)
- får stöd för sin verksamhet/nisch från egen nämnd (t.ex. Nämnden för hemslöjdsfrågor)
- är att räkna som fackförbund eller rena intresseorganisationer för utövare
- är att räkna som rena branschorganisationer som företräder näringsidkare eller liknande
- får stöd direkt via kultursamverkansmodellens strukturer (t.ex. Ideell kulturallians)
- inte har kultur som huvudsakligt syfte (folkbildningsaktörer, religiösa, politiska eller andra intresseinriktningar)

Rapporten belyser framför allt stödets utfall som helhet betraktat, och går ej på djupet kring policy kontra praktik. Exempelvis; huruvida stöden egentligen möter behoven från riksorganisationerna eller om stöden i praktiken ens är sökbara, är frågor som inte kommer att behandlas i denna rapport. Det bör dock i sammanhanget påpekas att de samlade erfarenheterna från flera riksorganisationer är att ingen av de båda stödformerna har en utformning som de uppfattar som optimerad för att möta de faktiska behoven av årliga verksamhetsstöd hos riksorganisationerna.

För vidare definitioner av begrepp hänvisar vi till rapporten "Orientering – karta och kompass i kulturpolitiken".

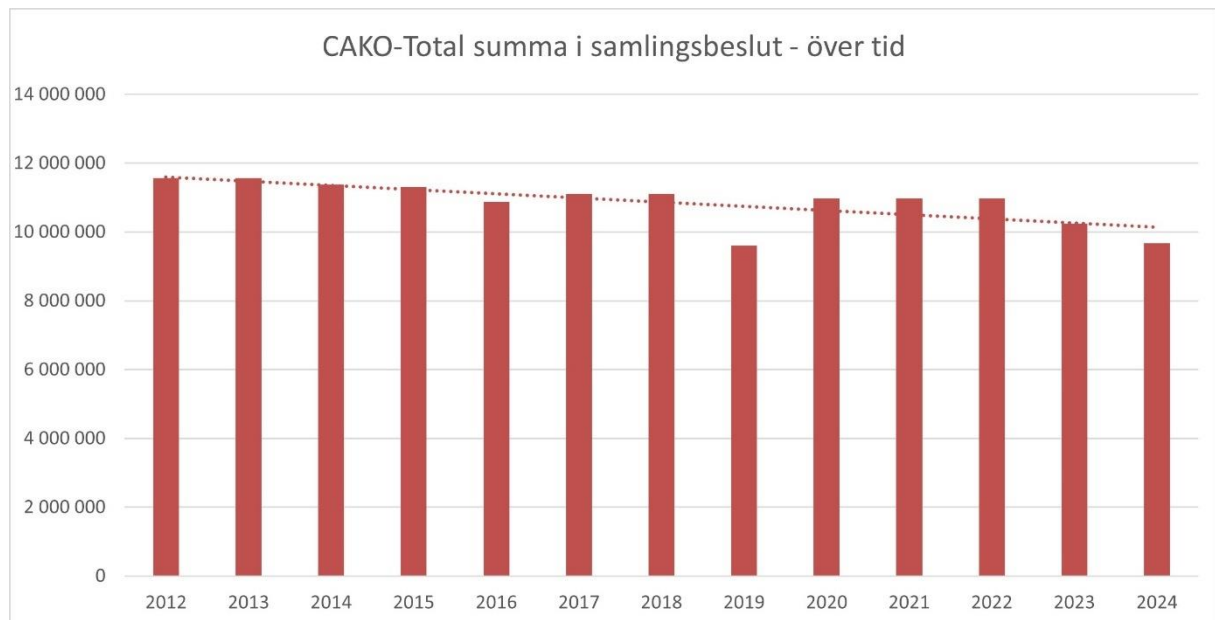
Kapitel 1: Bidrag till centrala amatörkulturorganisationer (CAKO)

Om stödet

Kulturrådet fördelar årligen ett bidrag som riktar sig till "Centrala amatörkulturorganisationer". Detta stöd är möjligt för riksorganisationer inom kulturlivet i Sverige att söka, förutsatt att de uppfyller stödets kriterier. Kriterierna har inte förändrats omfattande över tid, under perioden 2012-2024. Dock finns vissa tendenser till att trösklarna för att kunna söka stödet har höjts över tid, samt att tillägg skett som försvårat möjligheten att söka stödet för organisationer med många unga personer som medlemmar.

Kulturrådet behandlar de inkomna ansökningarna och meddelar beslutet i form av ett *samlingsbeslut*. Här framgår inte enskilda bedömningar eller motiveringar. Samlingsbeslutet består av en sammanställning där det i normalfallet framgår vilka som sökt stödet och vilka som beviljats belopp, samt eventuellt särskilda villkor därtill. Samlingsbesluten innehåller även en övergripande information om processen kring beslutet.

Stödets omfattning över tid

Diagrammet ovan visar det totala beloppet i samlingsbesluten för CAKO-bidraget över tid i perioden 2012-2024. Diagrammet visar en aningen sluttande kurva sett till trendlinjen, det vill säga att enligt samlingsbesluten verkar tendensen vara att stödet minskar över tid.

Inledningsvis bör det noteras att det samlade stödet inte uppräknats över tid med hänsyn till inflation, så stödets faktiska penningvärde har minskat avsevärt över åren. År 2012 var stödet totalt 11 570 000 kr, vilket motsvarar ca 15 200 000 kr januari 2024. Det betyder alltså att under denna period har stödet i praktiken minskat med ca 25% kontra penningvärdet, vilket något förenklat även ger effekten för de sökande (som kollektiv betraktat) att ca 30% av kostnaderna som tidigare täckts av ett stöd behöver täckas med andra intäkter.

En mindre avvikelse i statistiken som bör kommenteras är att år 2022 delade Kulturrådet ut ett stöd till majoriteten av de sökande i särskild ordning. Detta verkar ha uppkommit med anledning av

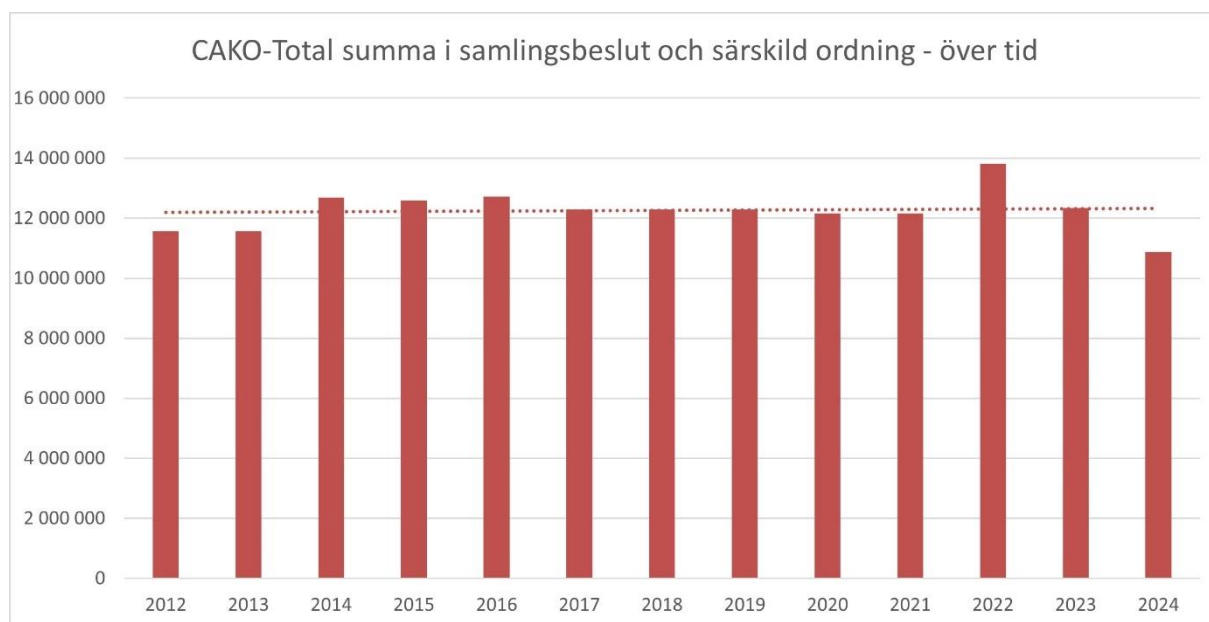
pandemin och tillskottet omfattade totalt 850 000 kr. Dessa medel är ej medtagna i diagrammet ovan med motiveringen att det inte utgör en del av ordinarie stöd.

En annan och ännu mer omfattande avvikelse där effekterna syns i diagrammet finns år 2019. Denna avvikelse har sin grund i att hela stödet till en organisation beslutades i det Kulturrådet kallar "särskild ordning". Detta beslut i särskild ordning omfattade vid det tillfället 2 700 000 kr och ingick inte i samlingsbeslutets totala belopp.

Sådana beslut *i särskild ordning* innebär i korthet att ansökningarna behandlats utanför samlingsbeslutet och där beslut fattas av en överordnad, i dessa fall en enhetschef eller generaldirektören. Inom ramarna för CAKO-bidraget tenderar sådana beslut, med ett undantag, att vara mer tillfälliga av sin art. Gemensamt är också att besluten tenderar att behandla sökande som inte beviljats stöd inom ordinarie ram föregående år, samt att besluten avser insatser av projektkaraktär. Det har förekommit ett fåtal sådana beslut vilket gör dem sporadiska till sin karaktär, men det går också att notera att det tenderar att uppstå fler sådana beslut över tid. En möjlig förklaring av att besluten blir vanligare skulle kunna vara att Kulturrådet försökt svara mot ett behov där stödets ordinarie medel inte räcker till. Så verkar exempelvis fallet vara för ett par aktörer under åren 2022 och 2023. Just dessa beslut kan även ses i sammanhanget att de fattades i pandemins kölvatten.

Det finns däremot ett tydligt undantag när det kommer till beslut i särskild ordning och det är att en organisation har fått stöd i särskild ordning över samtliga år i perioden 2012-2024, där även olika personer med olika befattning fattat samma typ av beslut över tid. Dessa beslut omfattar minst 1 200 000 kr varje år. Dessa stöd tilldelas alltså en riksorganisation utöver det stöd som denna riksorganisation årligen beviljats inom ramen för det ordinarie samlingsbeslutet.

Om man slår samman beloppen i de (kända) besluten i särskild ordning med samlingsbesluten så framträder en annan bild än den tidigare.

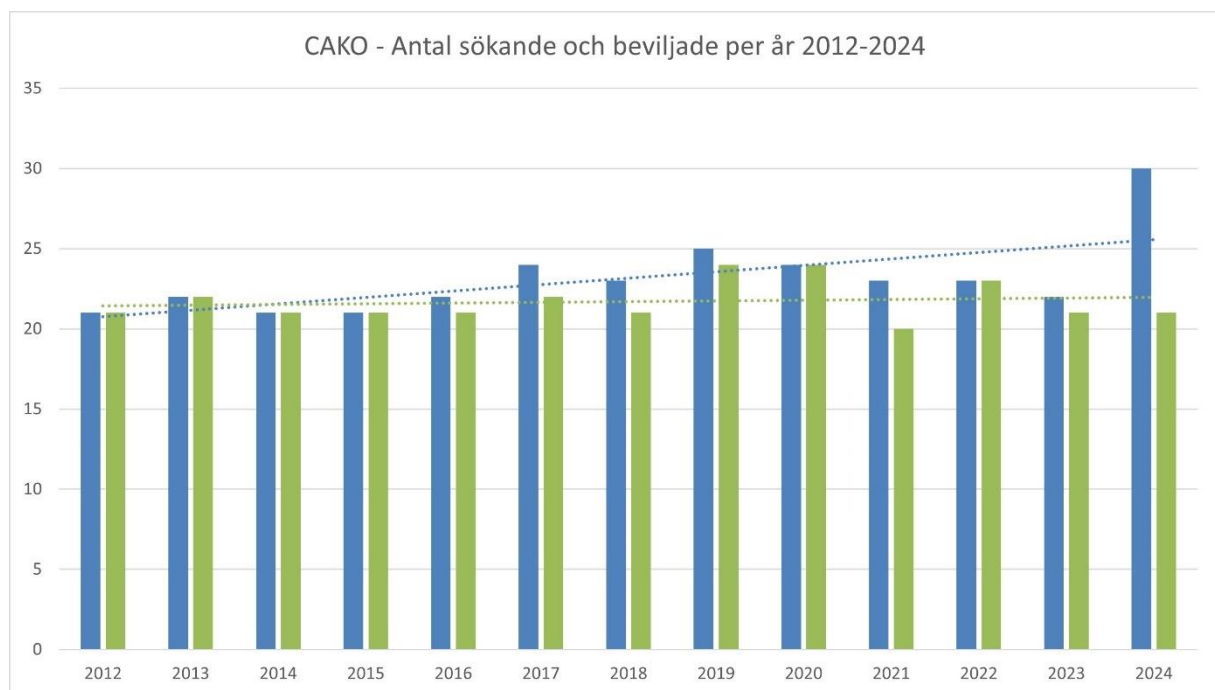

Diagrammet ovan visar totalt belopp för samlingsbeslutet, inklusive besluten i särskild ordning och tillfälliga stöd inom ramarna. År 2022 framstår som ett undantag, vilket som tidigare nämnts beror på

att 850 000 kr tillskjutits just detta år, men år 2022 ingår även andra beslut i särskild ordning. När allt detta ingår i statistiken så blir bilden i diagrammet tydligare. Det samlade egentliga stödet till riksorganisationerna verkar inte ha förändrats särskilt mycket över tid, sett till en trendlinje (i synnerhet om man bortser från år 2022). Minskningen år 2024 är dock anmärkningsvärd. Det bör i sammanhanget även påminnas om att stödets faktiska penningvärde minskat successivt i och med att det inte uppräknats med hänsyn till inflation, vilket innebär att stödet urholkas med tiden.

Mot bakgrund av denna sammanställning går det alltså att utläsa att det sammanlagda stödet, inom ramarna för de ansökningar som inkommit och beviljats stöd inom CAKO, har varit nästintill oförändrat över lång tid, trots att penningvärdet minskat. Hur svarar då stödets storlek mot behovet?

Behovet av stöd över tid

Grön stapel = antal beviljade ansökningar. Blå stapel = antal ansökningar.

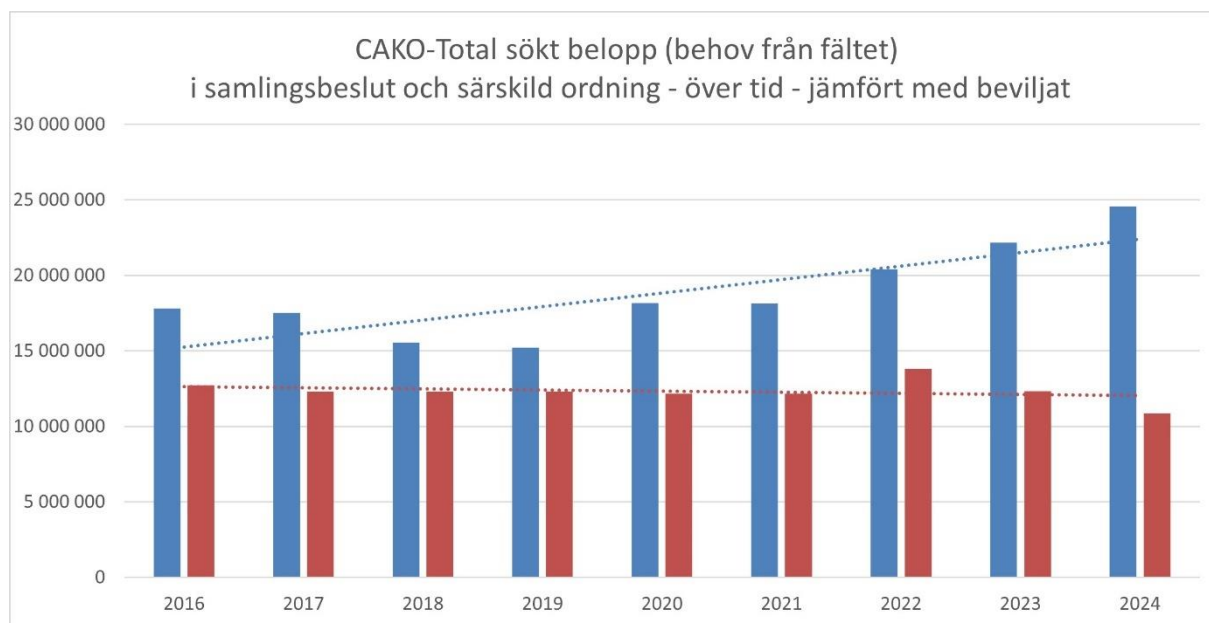
Diagrammet ovan visar på trenden att det tillkommer fler ansökningar över tid, men att antalet bifall tenderar att vara ungefär detsamma från år till år. Det finns till och med tendenser till att antalet beviljade stöd minskar efter år 2020. Från och med år 2016 och framåt händer också något, då det finns en trend av att det är fler ansökningar än tidigare. Antalet bifall ökar däremot inte. Detta beror på att nya sökande tillkommit och det är också dessa nya sökande som kontinuerligt tenderar att vara de som får avslag.

Det finns även en anmärkningsvärd avvikelse som infaller år 2024, då det var 8 nya sökande. Samtliga av dessa var sökande som inte tidigare uppburit ett ordinarie stöd i samlingsbeslutet över tid. Att det just år 2024 plötsligt tillkommer så många sökande kan ha olika förklaringar och kräver troligen en separat analys. En möjlig anledning skulle kunna vara att åren 2020-2023 fanns olika former av kris- och återstartsstöd som var möjliga att söka och motta, vilket kan ha minskat behovet från en del riksorganisationer som inte tidigare sökt CAKO-bidraget att söka detta i den perioden. Det skulle också kunna indikera att det inte varit möjligt för vissa aktörer att söka stödet under pandemin. Det kan

också exempelvis peka på att andra stödformer inte längre möter behoven hos vissa av de sökande och att de därför söker fler stöd.

Sammanfattningsvis visar diagrammet på att det finns ett ökande antal riksorganisationer som söker stödet över tid. En väsentlig följdfråga är huruvida stödets omfattning möter behoven hos de sökande eller ej.

Blå stapel = totalt sökt belopp. Röd stapel = totalt beviljat belopp.

Mängden medel som söks är vad Kulturrådet brukar kalla "söktryck". Det skulle även gå benämna det "samlat behov" från de sökande aktörerna, vilket kan vara mer rättvisande. Detta bör dock inte förväxlas med att det skulle motsvara ett samlat behov hos fältet, då detta diagram endast synliggör det inom ramen för ansökan sökta behovet från de som faktiskt ansökt om stödet. Det säger därför väldigt lite om hela kulturlivets behov.

Diagrammet ovan visar alltså det "samlade behovet från de sökande aktörerna". Det inkluderar de ansökningar som Kulturrådet valt att behandla i särskild ordning, då statistiken annars inte blir rättvisande (Kulturrådet är dock inte konsekventa med hur detta skrivs fram i samlingsbesluten). I diagrammet framgår att det samlade behovet av stöd från de sökande ökat från ca 17 mkr till ca 25 mkr mellan år 2016-2024 (en period på 9 år).

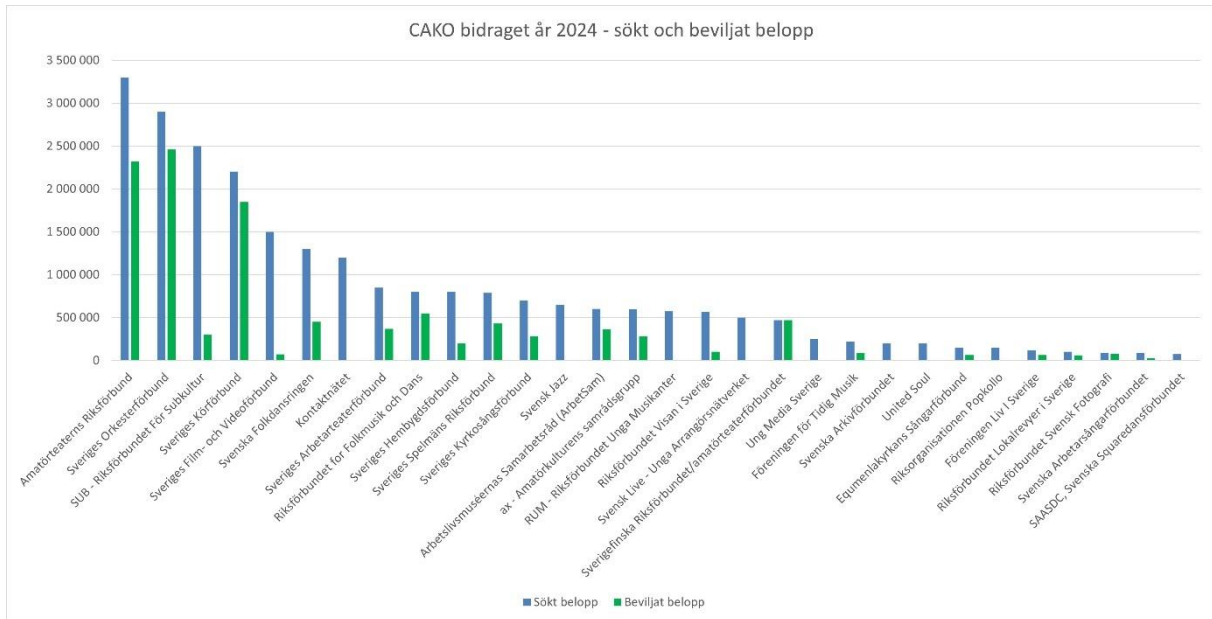
Vad skulle denna ökning kunna bero på? En del av ökningen går att förklara med att det tillkommer nya sökande. Ett tydligt exempel på detta är att år 2024 söktes ca 3 mkr eller ca 12% av det totala sökta beloppet av sökande som inte sökt stödet föregående år. Den ökningen syns tydligt i diagrammet som ökar från ca 22 mkr år 2023 till ca 25 mkr år 2024.

Den övriga delen av behovet kommer från de sökande som tidigare sökt och fått stödet. I och med att det beviljade stödets omfattning inte ökat över tid så bör rimligen en viss del av detta ökade behov kunna förklaras av inflation. Vad som däremot föranleder kvarvarande del av behovet från de som tidigare sökt och fått stödet är svårare att utläsa direkt ur den samlade statistiken. Det samlade behovet kan exempelvis ställas i relation till dessa organisationers utveckling över tid, det vill säga om vissa organisationers verksamhet har förändrats över tid på ett sätt som medfört att behoven i

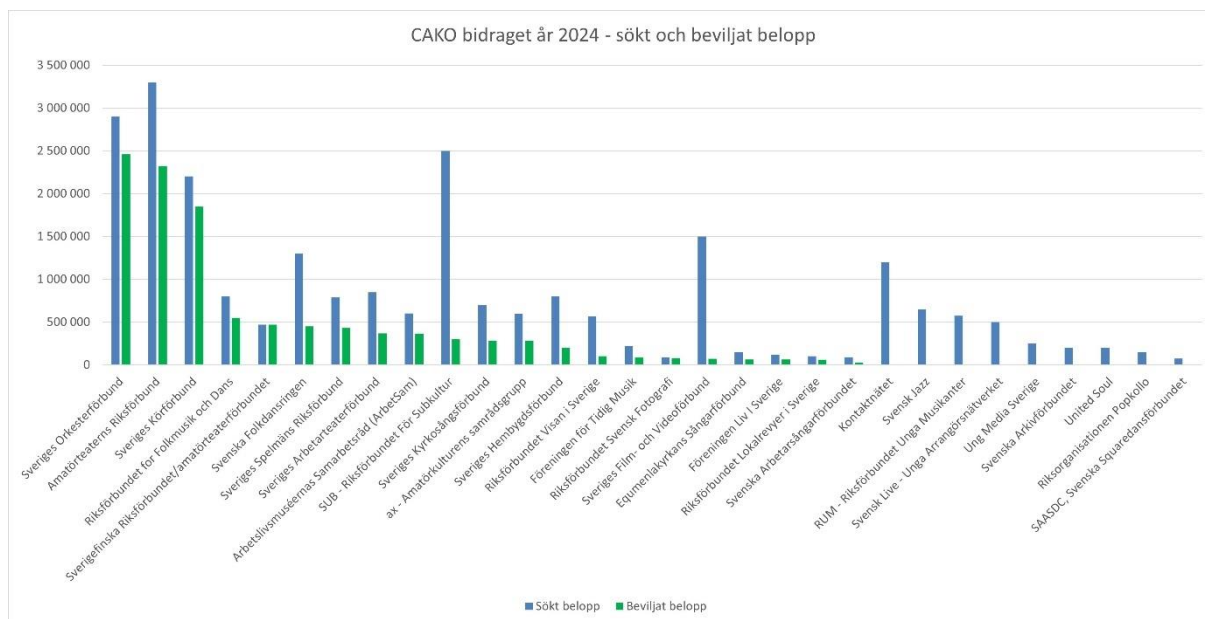
genomsnitt har ökat eller minskat hos enskilda sökande. Det skulle även kunna vara så att det samlade behovet av finansiering varit tämligen jämt över tid och att organisationernas behov aldrig har kunnat mötas.

Beviljandegrad år 2024

År 2024 beviljades 70% av alla ansökningar. Sammantaget fick de som beviljades i genomsnitt 52% av vad de sökte. Med andra ord räcker stödet endast för att möta hälften av behovet bland de som beviljas. Inga sökande som inte tidigare uppburit stödet beviljades medel. Detta talar för att stödet inte möter behoven vare sig hos de som beviljas eller hos de som får avslag. Men hur ser då fördelningen av stöden ut och hur ser graden av beviljande kontra sökt belopp ut?

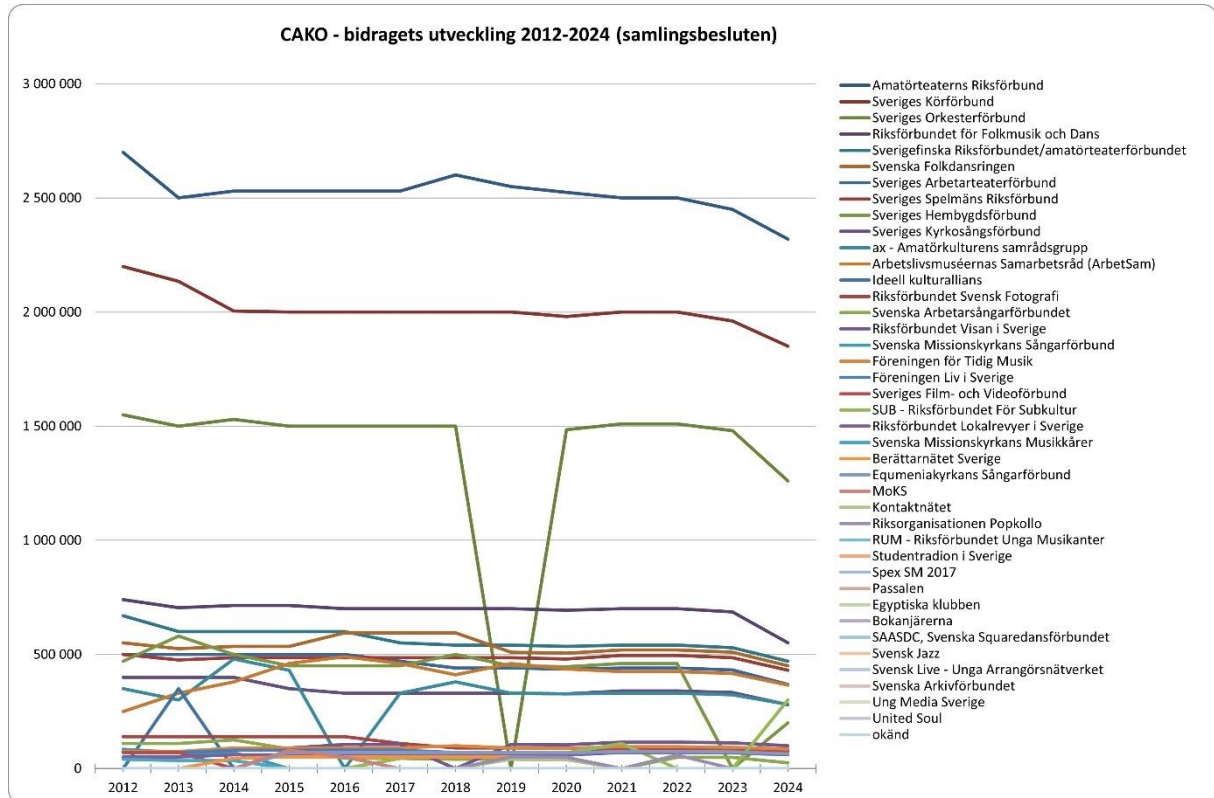

Diagrammet ovan visar CAKO-bidragets fördelning år 2024, sorterat på hur stort belopp som söks. I detta fall framgår att det är väldigt stora skillnader på hur mycket som söks och hur mycket som beviljas ett enskilt år. Det finns också flera som fått avslag. Om man däremot sorterar efter storleken på beviljat belopp så blir bilden aningen tydligare av vad som faktiskt sker som resultat av beslutet.

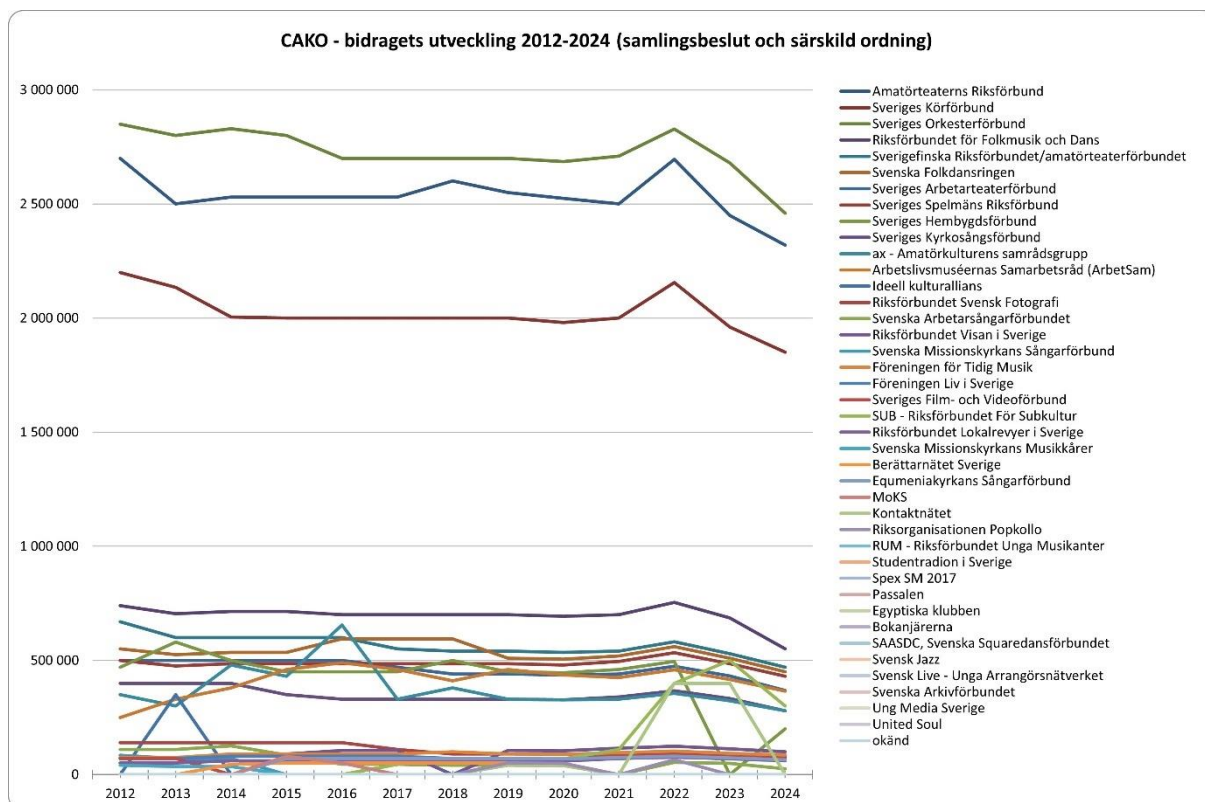
Här framkommer tydligt att tre sökande mottar stora stöd och övriga gör det inte, där en hög andel av dessa däremot får väldigt lite eller inget stöd. Om man ser till de tre stödmottagare som i särklass mottar mest stöd så har dessa år 2024 en genomsnittlig beviljandegrad av ca 80% av sökt belopp. De stödmottagarna som mottar minst belopp har däremot en genomsnittlig beviljandegrad av 41,61% av sökt belopp. Är detta då endast en tillfällighet år 2024? Hur har stödet fördelats till olika aktörer över tid? Finns motsvarande förhållanden även tidigare år?

Fördelningen av stöd till de sökande

Diagrammet ovan visar fördelningen av CAKO-bidraget till de sökande över tid, baserat på Kulturrådets samlingsbeslut från 2012 till 2024. Det framträder tre skikt i diagrammet, där några stödmottagare verkar få hög tilldelning och där det finns två skikt som får dela på kvarvarande medel. Alla som får avslag syns av förklarliga skäl inte då de hamnar längst ned längs diagrammets x-axel.

I diagrammet syns även samma tydliga avvikelse som tidigare kommenterats om att ett beslut år 2019 på ett större belopp inte ingick i samlingsbeslutet. Det finns även andra mindre avvikelser. Detta diagram tar dock inte hänsyn till att vissa beslut skett i särskild ordning. För att statistiken ska bli mer rättvisande inkluderar följande diagram därmed det totala stödet, inklusive beslut i särskild ordning.

Diagrammet ovan visar hur fördelningen av stöd ser ut när man lägger samman samlingsbesluten med besluten i särskild ordning. Det ger en mer rättvisande bild över hur det totala stödet sett ut över tid. Här framträder tre tydliga skikt av stödmottagare.

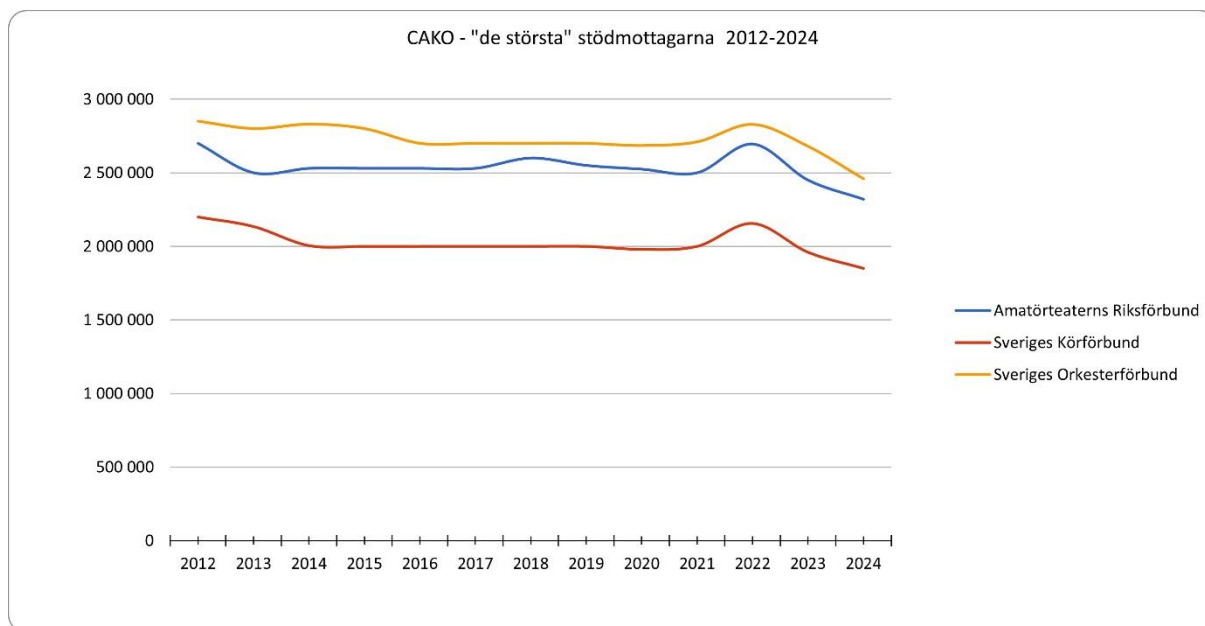
Det översta skiktet visar tre av stödmottagarna som tillsammans delar på mer än hälften av det totala stödet. Exempelvis mottog dessa tre aktörer för år 2024 ca 61% av det totala stödet, vilket motsvarar 5 430 000 kr. Dessa tre aktörer beviljades som tidigare nämnts även i genomsnitt ca 80% av det sökta behovet samma år. Nästa skikt kan betraktas som något av ett mellanskikt där ca 10 aktörer delar på nästa större andel av stödet. Denna andel var för år 2024 ca 34% av det totala stödet, vilket motsvarar 3 693 000 kr. Dessa aktörer beviljades detta år i genomsnitt 49% av vad de sökte. I det tredje skiktet som framträder längst ned i diagrammet finns ett 10-tal aktörer som tillsammans delar på ca 5% av stödet. Dessa beviljades i genomsnitt ca 41% av vad de sökte för år 2024. Slutligen fanns 9 aktörer som fick avslag och således beviljades 0% av vad de sökte år för 2024.

Stödet till de aktörer som kontinuerligt uppbär stöd förändras inte heller nämnvärt över tid. Det finns en tendens att stödet för många aktörer minskar både år 2023 och 2024. Detta har dock sin förklaring år 2023 då det totala stödet återgått till tidigare nivå efter en tillfällig förstärkning år 2022. Däremot finns en betydande minskning av det totala stödet år 2024 som slår brett mot de flesta sökande.

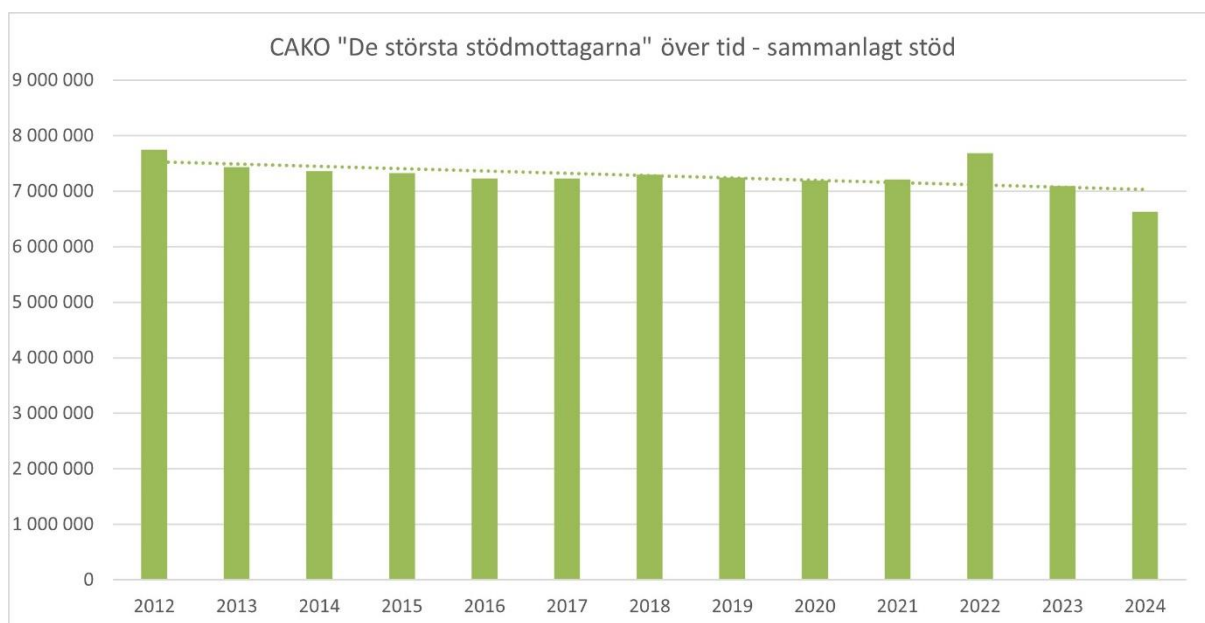
Stödets totala omfattning, inklusive beslut i särskild ordning, minskade med ca 1,5 mkr från år 2023 till år 2024, vilket troligen är en av orsakerna till att minskningen slår mot många. Dock finns några avvikelser och en del av förklaringen till de förändringarna är att år 2024 fick en organisation en ökad tilldelning samt att en organisation som inte sökte år 2023 åter fått stöd år 2024. En aktör har i det läget också fått minskat stöd, från 400 000 kr till 0 kr. Det har alltså någonstans skett en mindre

omfördelning för några fåtal, men i det stora hela minskar stödet till de flesta år 2024, samt att en aktör blev helt utan stöd.

De tre största

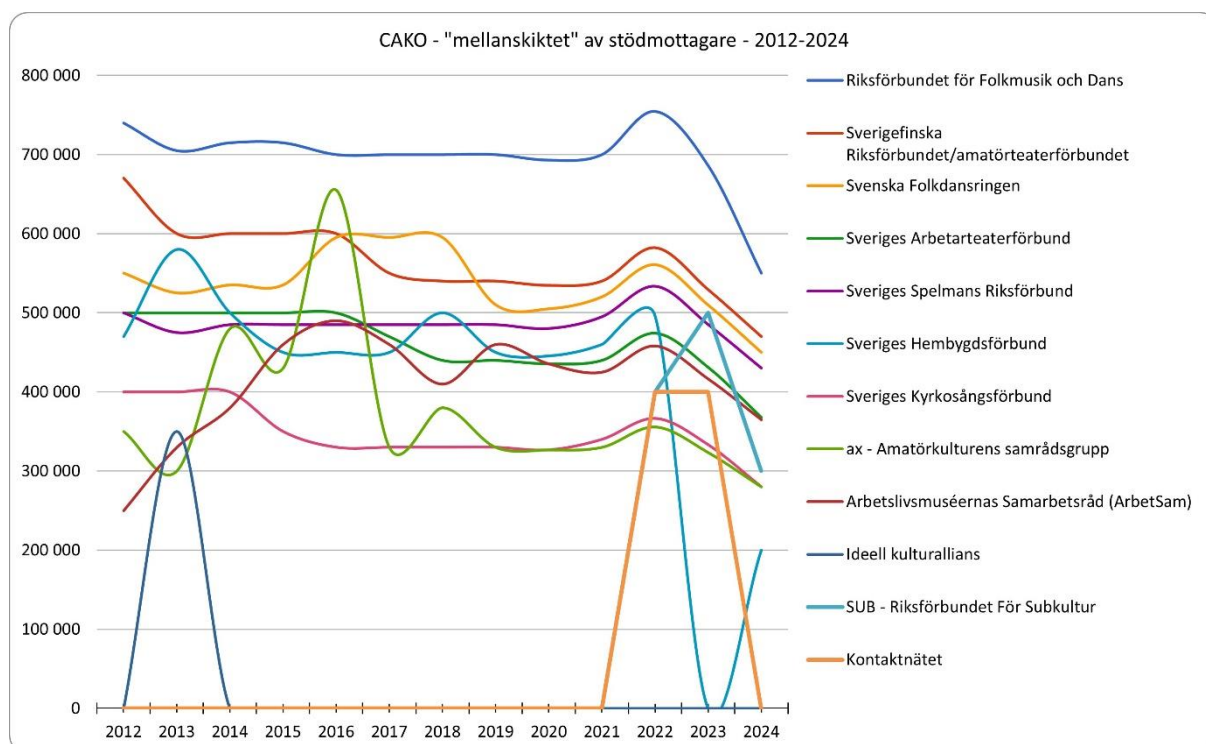
Diagrammet ovan visar tilldelningen av stöd till de tre organisationer som mottar mest stöd. Det sker en viss minskning av stödet de första åren. Därefter är stöden mer eller mindre statistiska fram till 2023 och dyker år 2024. Den tillfälliga förstärkningen år 2022 bör som tidigare nämnts inte betraktas som en höjning av det ordinarie stödets omfattning.

Att stödet till dessa aktörer är tämligen statistiskt blir ännu tydligare i diagrammet ovan, även om det över tid finns en viss trend att stödet minskar. Det är dock fortfarande en mycket hög andel av det totala stödet som fördelas till dessa tre aktörer, vilket år 2024 innebär att 10% av de sökande aktörerna delar på 61% av det totala stödet.

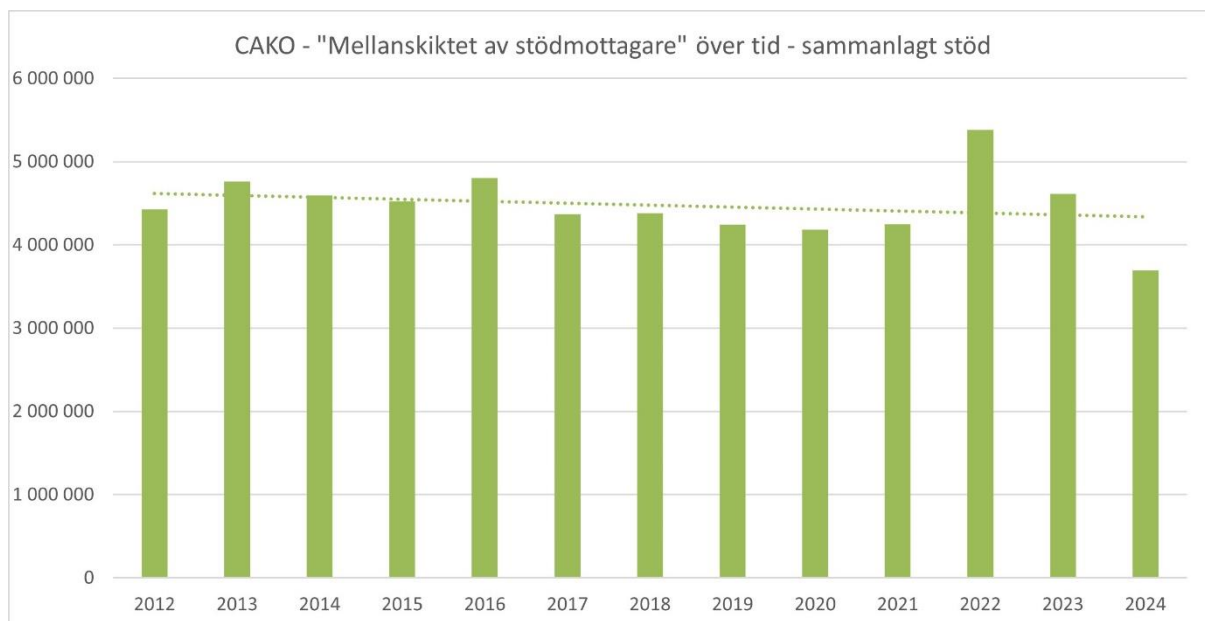
Mellanskiktet

Diagrammet ovan visar fördelningen av stödet inom det som vi här kallat "mellanskiktet", vilket innefattar de aktörer som delar på ca 35% av det totala stödet över tid. De flesta år har det varit 9 aktörer som delat på stödet, men i slutet av diagrammet tillkommer nya till detta skikt. Detta har sin förklaring i att två organisationer tilldelades stöd i särskild ordning år 2022 och 2023. En av dessa fick även ett ordinarie stöd år 2024, som endast motsvarade 3/5 av stödet i särskild ordning år 2023, en förändring som för den enskilda organisationen är omfattande. Den andra organisationen fick som tidigare nämnts avslag år 2024, vilket är en dramatisk förändring.

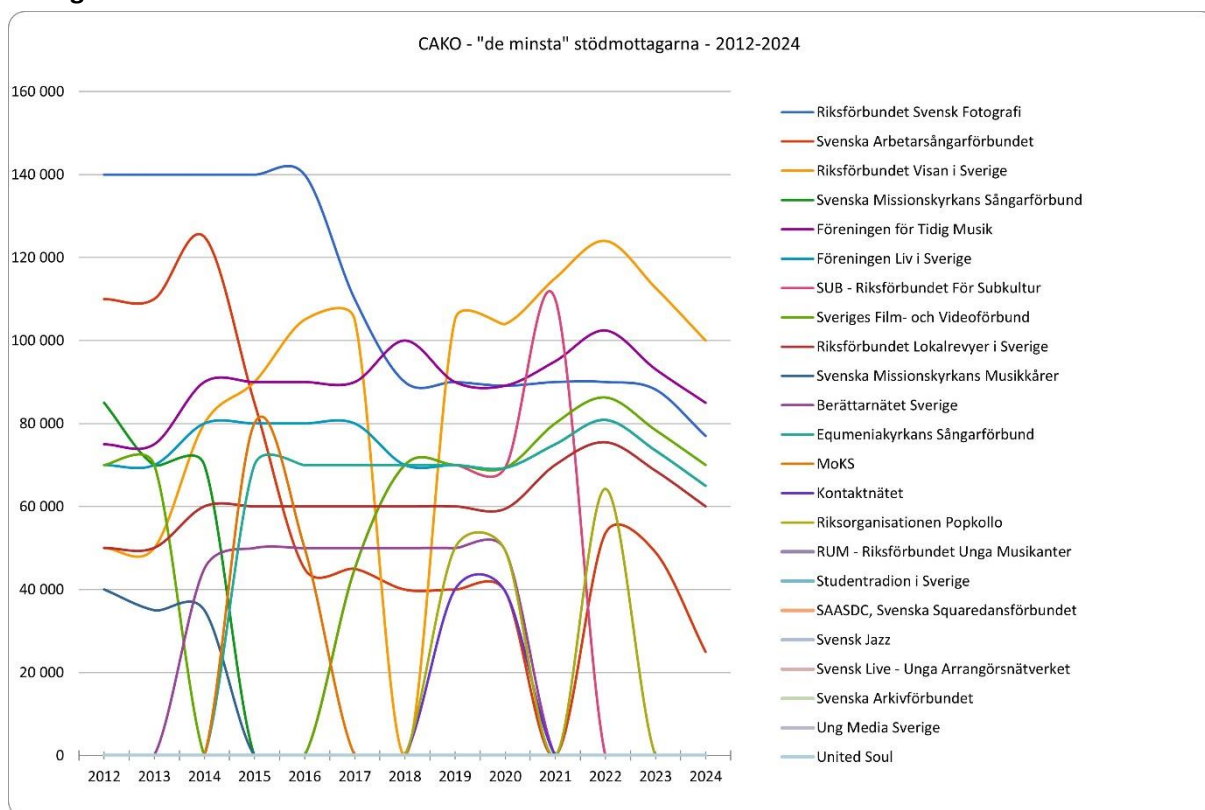
En annan avvikelse som kan vara värd att kommentera är att en organisation som hade missat att söka stödet år 2023 tilldelades år 2024 hälften av 2022 års nivå. En annan avvikelse skedde år 2013, när paraplyorganisationen Ideell kulturallians tillfälligt ingick bland de aktörer som mottog CAKO-stödet. Därefter har Ideell kulturallians fått stöd inom andra ramar. Ytterligare en betydande avvikelse uppstår 2016 i form av ett projektstöd till en sökande.

Om man bortser från dessa avvikelser så är det ganska tydligt att övriga sökande inom "mellanskiktet" har haft en relativt statisk tilldelning över tid, dock inte lika statisk som de tre största. De sökande i "mellanskiktet" tenderar att få i genomsnitt ungefär hälften av vad de söker. Detta indikerar att det finns ett behov hos dessa som stödet under lång tid inte klarat av att möta.

När vi ser till hur omfattande det totala stödet till "mellanskiktet" är så bekräftas bilden av att stödet tenderar att minska en aning över tid, men framför allt år 2024.

De lägsta stöden

Diagrammet ovan visar de stödmottagarna som får minst tilldelning. Dessa varierar i antal men är generellt upp mot 10-talet aktörer. Här syns väldigt stora förändringar över tid. Det är här endast fyra aktörer som tenderar att ha haft ett relativt statistiskt stöd över tid. Alla aktörer som beviljas stöd inom detta skikt delar på ca 5% av det totala stödet. Det genomsnittliga beviljade beloppet per organisation

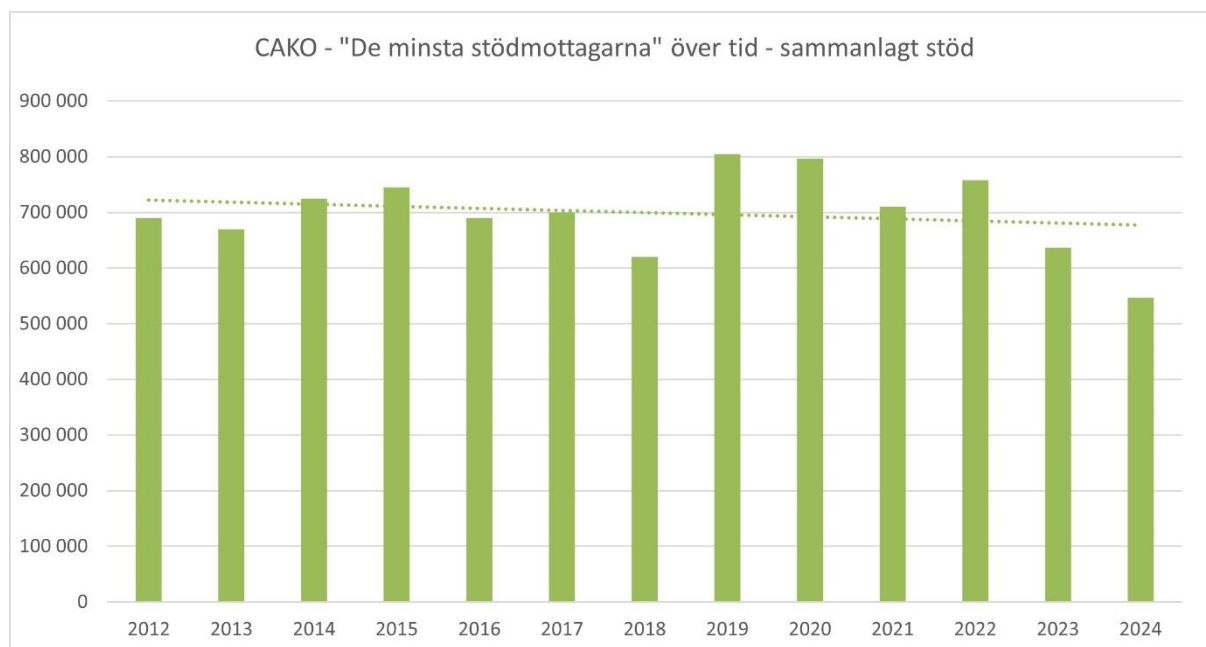
över samtliga år är ca 75 000 kr. I detta skikt är alltså det genomsnittliga stödet som delas ut alltså mindre än 100 000 kr per år till en riksorganisation i kulturlivet.

År 2024 delade de sökande i detta skikt på totalt 547 000 kr, vilket motsvarar 68 375 kr i genomsnitt per beviljad ansökan. Samma år motsvarade det största beviljade beloppet till en aktör i detta skikt 1,03% av det totala stödet. Alla övriga stödmottagare inom skiktet mottog alltså endast promille av det totala stödet år 2024, vilket även ligger i linje med hur det sett ut historiskt.

I detta skikt finns också väldigt stora skillnader i sökt och beviljat belopp, vilket tydligt indikerar att behovet av stöd bland dessa aktörer inte möts. År 2024 söktes ca 2,8 mkr, i genomsnitt ca 355 000 kr per organisation inom detta skikt. De som beviljades fick i genomsnitt 41% av sökt belopp.

Det finns också en högre omsättning av sökande i detta skikt. Det kan ha många olika förklaringar. I vissa fall har någon organisation bytt namn eller gått samman med en annan och i andra fall kan de ha upphört existera. Men i många av fallen rör det sig om nya sökande och då bör noteras att många nya sökande möts av avslag.

Det verkar också vara svårt för en ny sökande att kunna få ett beviljat belopp i högre grad än promille av det totala stödet, än svårare att över tid kunna beviljas mer, oavsett sökt behov. Med undantag av Ideell kulturallians år 2013 så verkar det endast vara två aktörer som gått från skiktet med de stödmottagare som får minst tilldelning upp till mellanskiktet. I dessa två fall bör dock noteras att det i båda fallen rörde sig om beslut i särskild ordning med "tillfälliga" stöd, vilket väcker frågan om det egentligen bör betraktas som ett egentligt stöd i den storleken tilldelats. En av aktörerna blev av med stödet 2024 och den andra fick avsevärt mindre år 2024 kontra 2023. Detta indikerar tydligt att det var "tillfälliga" stöd och inget annat. Detta bör dock även ställas i förhållande till den statistiska och alltså väldigt förutsägbara tilldelning som sker till de största stödmottagarna.

Ser man till det totala stödet till det skikt av stödmottagare som mottar minst medel så finns även här en övergripande trend att stödet minskar över tid, men det finns många faktorer som behöver vägas in. Exempelvis har några aktörer av olika anledningar utgått ur detta skikt år 2022-2023, vilket gör att den totala minskningen mot år 2024 inte är riktigt lika dramatisk som staplarna indikerar. Däremot

bör det totala stödet år 2024 ställas i relation till att detta år fick 9 organisationer avslag. Det indikerar att det finns stora behov som inte stödet förmår möta. Det går utifrån offentligt sökbar information om dessa aktörer konstatera att som minst bör 8 av dessa 9 kunna klassas som riksorganisationer med allt vad det innebär. Så även om det förefaller osannolikt att de inte skulle kvalificera så saknas information i Kulturrådets samlingsbeslut om någon av de sökande fick avslag på grund av att de inte kunnat möta ett sådant kriterium.

Behovet från nya sökande

Behovet som skrivs fram av de sökande är alltså ett behov som kommer *från* de sökande till Kulturrådet. Det bör i sammanhanget påminnas om att det som skrivs fram nödvändigtvis inte reflekterar hela det behov som finns *hos* de sökande parterna.

Av den information som går att utläsa i samlingsbesluten mellan åren 2015-2024 (en 10-årsperiod) framgår det att många aktörer som beviljas stöd har fått beviljade stöd över hela perioden, men framför allt rör det sökande som i genomsnitt beviljas mer än ca 350 000 kr per år.

Nya sökande beviljas sällan medel. Ungefär hälften av nya ansökningar ges bifall och den totala andelen medel som tilldelats nya sökande inom dessa ramar utgör mindre än 3 % av det totala stödet över tid. Behovet från nya sökande ökar också över tid. År 2024 var behovet från nya sökande ca 3 miljoner kronor.

Ingen ny sökande som tillkommit i perioden har fått ett kontinuerligt stöd inom ordinarie samlingsbeslut. Om man inkluderar beslut i särskild ordning av tillfällig art är det endast en aktör som inte tidigare fått medel som har fått ett kontinuerligt stöd i någon form under de senaste 10 åren. I just det fallet bör även tilläggas att de beviljade stöden inte är i närheten av sökt behov.

Sammantaget är det tydligt att det bland nya sökande i princip inte tillkommer några som får fortsatt stöd över tid. Då behoven från nya sökande inte möts skulle detta även kunna medföra att dessa organisationers utveckling hämmas. Detta kan i sin tur även bidra till att det behov som syns i ansökningarna är mindre än vad det skulle varit om nya sökande tilldelats medel som legat mer i linje med deras behov. Det går även att fundera över förutsättningarna för nya sökande att klara sig i konkurrens med aktörer som uppbär stabila stöd över tid.

Sammanfattning

Sammantaget går det alltså att konstatera att Kulturrådets stöd till riksorganisationerna inom detta område har haft en tydlig inriktning över tid, där de som tidigare haft stöd fortsätter att få stöd i ungefär samma omfattning. Totalt utgör stödet ca 12 mkr per år. Stödet har inte uppräknats för att möta inflationstakten. Exempelvis år 2024 räcker stödets totala omfattning till att möta endast ca 40% av behovet bland de sökande. Stödet är också mycket ojämnt fördelat. 10% av aktörerna tilldelas ca 60% av stödet. Förnyelsen av aktörer som beviljas stöd är mycket låg, vilket står i kontrast med totala antalet sökande riksorganisationer, som ökat över tid. Nya sökande låses ute, med andra ord.

Kapitel 2: Verksamhetsbidrag till musikarrangörer

Om stödet

Kulturrådet fördelar årligen ett bidrag i form av ett "Verksamhetsbidrag till musikarrangörer". Detta stöd är möjligt att söka för riksorganisationer inom kulturlivet i Sverige, förutsatt att de uppfyller stödets kriterier. Riksförbunden tenderar dock att utgöra en liten andel av de sökande eftersom det är möjligt även för andra organisationer att söka stödet, oavsett om de är verksamma nationellt, regionalt eller lokalt.

Detta stöd bedöms sedan ett antal år även av en referensgrupp och tidigare fanns s.k. sakkunniga som bistod handläggarna i bedömningen av ansökningar. Det framgår dock inte i besluten – eller några andra offentliga handlingar - vilka rekommendationer till beslut som dessa referensgrupper gett, annat än vissa övergripande resonemang. Användandet av referensgrupper skiljer sig i jämförelse med hur CAKO-bidraget hanteras, då det i den processen inte förekommer sådana referensgrupper (eller s.k. sakkunniga) som involveras i förslagen till beslut.

Riksorganisationer kan söka verksamhetsbidraget till musikarrangörer i och med att stödet bland annat är möjligt att söka av aktörer som bedriver vad Kulturrådet kallar "främjande insatser gentemot arrangörsledet", vilket är en slags beskrivning på vad en riksorganisation delvis kan ha för funktion. Verksamhetsbidraget kan som nämnts även sökas av musikarrangörer och detta oavsett om de är verksamma lokalt, regionalt eller nationellt. Det innebär att aktörer som verkar på nationell nivå konkurrerar om stödet med aktörer som verkar på regional och lokal nivå. Detta medför att riksorganisationer söker ur samma stödform (och samma anslagspost hos Kulturrådet) som sina lokala medlemsföreningar och eventuella regionala nivåer. Med andra ord så konkurrerar alltså riksorganisationerna med sina medlemsföreningar.

Detta stöd genomgick en betydande förändring år 2019 när Kulturrådet tog bort möjligheten för riksorganisationer att söka och vidarefördela stödet till sina lokala medlemsorganisationer. Förändringen medförde bland annat att mängden sökande från ett år till nästa plötsligt blev många fler när inte bara riksorganisationerna utan många av deras medlemmar därmed behövde lämna in egna ansökningar, i de fall de mäktade med detta under de givna förutsättningarna. Förutom dessa sökande så har det hela tiden också funnits aktörer som inte tillhör någon riksorganisation, framför allt lokalt verksamma arrangörer, som också sökt stödet. Likaså fanns tidigare vissa sökande som tillhörde en riksorganisation som också sökte stödet direkt. Samtliga bifall listas i ett och samma samlingsbeslut där det inte finns någon information om huruvida en sökande regional eller lokal organisation hade en tillhörighet till någon av de riksorganisationer som också sökt stödet. Fram till 2022 fanns inte någon egentlig tydlighet kring vilka sökande organisationer som Kulturrådet betraktades som "främjande" riksorganisationer.

Kulturrådet har åren 2022-2024 lyft ut stödet till riksorganisationerna i en särskild bilaga, vilket skapat en viss ökad tydlighet i jämförelse med tidigare samlingsbeslut, där samtliga sökande listats utan sådan åtskillnad. Detta medför dock att det finns utmaningar i att kunna utläsa stödets utveckling över tid på ett statistiskt enhetligt och jämförbart sätt. Det underlättar inte heller att Kulturrådets samlingsbeslut även ändrar vilken information och vilka data som finns med i besluten över tid. Detta har således krävt mycket merarbete i processen med sammanställningen av denna rapport. Detta är

exempel på utmaningarna med att få en över tid enhetlig bild av samlingsbesluten för att analysera hur denna komplexa stödstruktur påverkas av det faktum att rikstäckande strukturer konkurrerar med primärt lokala (men även vissa regionala) aktörer om samma medel.

För att få en så rättvisande bild som möjligt avgränsas därför denna rapport till den del av stödet som omfattar det som Kulturrådet tidigare specificerat i samlingsbesluten och som riktats till riksorganisationerna för "central verksamhet" eller liknande begrepp, det vill säga stöd som syftar till riksorganisationens verksamhet men som inte fördelas (eller som Kulturrådet också kallat det: "förmedlats") vidare till medlemsorganisationerna. Efter förändringen 2019 motsvarar detta den del av verksamhetsbidraget som Kulturrådet riktar till aktörer som bedriver "främjande verksamhet gentemot musikarrangörer på nationell nivå" (eller motsvarande formuleringar i besluten).

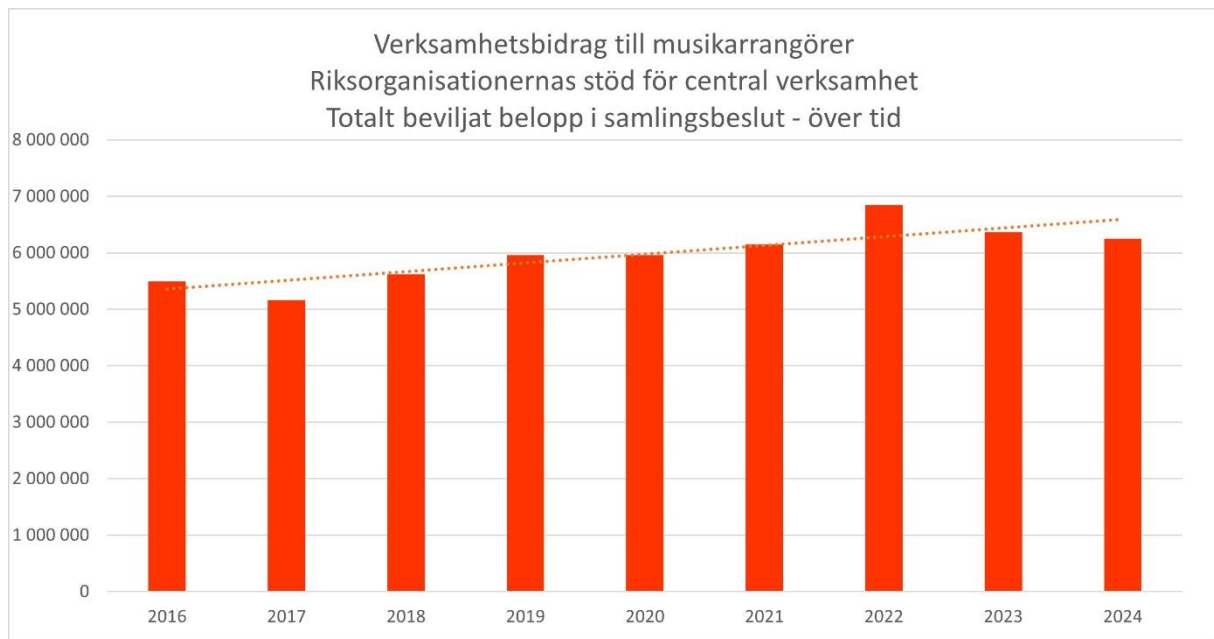
Med riksorganisationer åsyftas i detta sammanhang de riksorganisationer vars verksamhet möter stödets kriterier, det vill säga att de antingen själva är arrangörer inom musikområdet eller vad Kulturrådet kallar "främjande" organisationer för arrangörer, det vill säga riksorganisationer som samlar musikarrangörer i en gemensam demokratiskt uppbyggd infrastruktur. Det finns dock vissa utmaningar även här gällande Kulturrådets sätt att dela in de sökande. I ett fall verkar det nämligen vara så att en organisation bedöms vara såväl främjande som lokal arrangör, då samlingsbeslutet lyfter fram att en del av beloppet avser en viss specifik scen-verksamhet i en stad (Stockholm).

Något som ytterligare komplicerar bilden är att det bland de sökande riksorganisationerna finns organisationer som sticker ut på sätt som gör det svårt att jämföra organisationernas förutsättningar. Framför allt finns där en riksorganisation som sticker ut tydligt då den har en stor andel näringsidkare, det vill säga företag, som medlemmar. Även om riksorganisationen i sig alltså är demokratiskt uppbyggd som ideell organisation så samlar den en mängd marknadsaktörer, vars intressen den företräder. Marknadsaktörer kännetecknas av att de bedriver näringsverksamhet och att de per definition nästan undantagslöst har ett ekonomiskt vinstsyfte. Detta förekommer inte hos övriga riksorganisationer som söker stödet. De har i huvudsak ideella och demokratiska föreningar som röstberättigade medlemmar och tenderar endast i undantagsfall att ha marknadsaktörer som medlemmar. I de fallen har dessa marknadsaktörer föga demokratiskt inflytande, i de fall de ens innehar rösträtt i organisationen.

Riksorganisationernas strukturer och verksamheter skiljer sig också åt på många andra sätt, men gemensamt är att alla uppkommit ur ett behov och att så skett med demokratin som metod. Detta innebär dock att de sökande riksorganisationerna har väldigt olika förutsättningar, detta oavsett vilken verksamhet som faktiskt bedrivs inom ramen för det som söks från Kulturrådet eller för den delen vad en sökande har möjlighet att beskriva inom ramarna för ansökan.

Stödets omfattning över tid

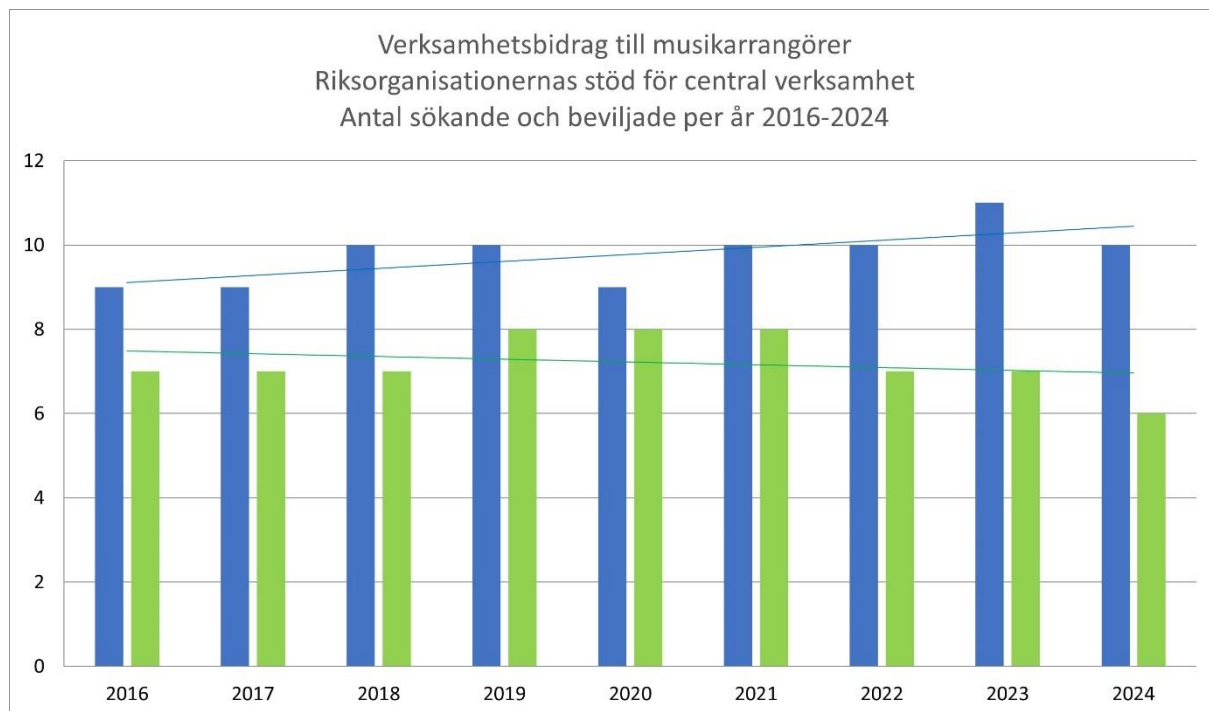
Diagrammet ovan visar det totala stödet som Kulturrådet beviljat till riksorganisationer inom ramarna för "Verksamhetsbidrag till musikarrangörer". Då omfattas det stöd som riktas till dessa organisationers "centrala verksamhet". Här framgår att stödet tenderar att öka en aning sett till trendlinjen, men i stort har det totala stödet varit i det närmsta oförändrat mellan 2019 och 2024, med undantag av år 2022. Dock bör det påpekas att stödets utveckling inte tar hänsyn till inflation, så stödets faktiska värde har minskat över tid. Endast från 2019 till januari 2024 har penningvärdet förändrats med 23,46%. Stödet som totalt var 5 960 000 kr år 2019 borde ha räknats upp till 7 358 477 kr till år 2024 för att möta inflationen.

Det finns några avvikelser som bör kommenteras. År 2022 tilldelades ett flertal av de riksorganisationer som beviljats medel även ett extra stöd. Detta stöd söktes inte specifikt utan var en "förstärkning av insatser som riktar sig till barn och unga" som gavs till alla dessa utom en. Det var dock vid ansökningstillfället högst otydligt att ett sådant förstärkningsstöd skulle vara möjligt att söka. Oavsett vad anledningarna till detta stöd bestod i så blir det missvisande att se dessa som att det totala grundstödet faktiskt höjts år 2022.

En annan betydande förändring av stödet var när Kulturrådet år 2022 övertog de 25 mkr som tidigare fördelats via Musikverket. Dessa verkar ha medfört att det stöd som delas ut inom ramarna för Verksamhetsbidrag till musikarrangörer ökat med kring 10 mkr per år, från ca 35 mkr till 45 mkr. Denna ökning verkar dock haft mycket begränsad effekt på den andel som tilldelas riksorganisationerna och som syns i diagrammet ovan.

I sammanhanget kan det även påminnas om att de tre första åren i diagrammet (2016-2018) var stödet till riksorganisationerna av en annan art, där de utöver grundstödet som syns i diagrammet även tilldelades ytterligare stöd, vilket riksorganisationerna i sin tur hade förtroendet att fördela till sina medlemmar i sina demokratiska strukturer. Förändringen av denna möjlighet påverkar i sin tur förutsättningarna för riksorganisationernas verksamheter, vilket i sin tur rimligen också påverkar behoven av stöd.

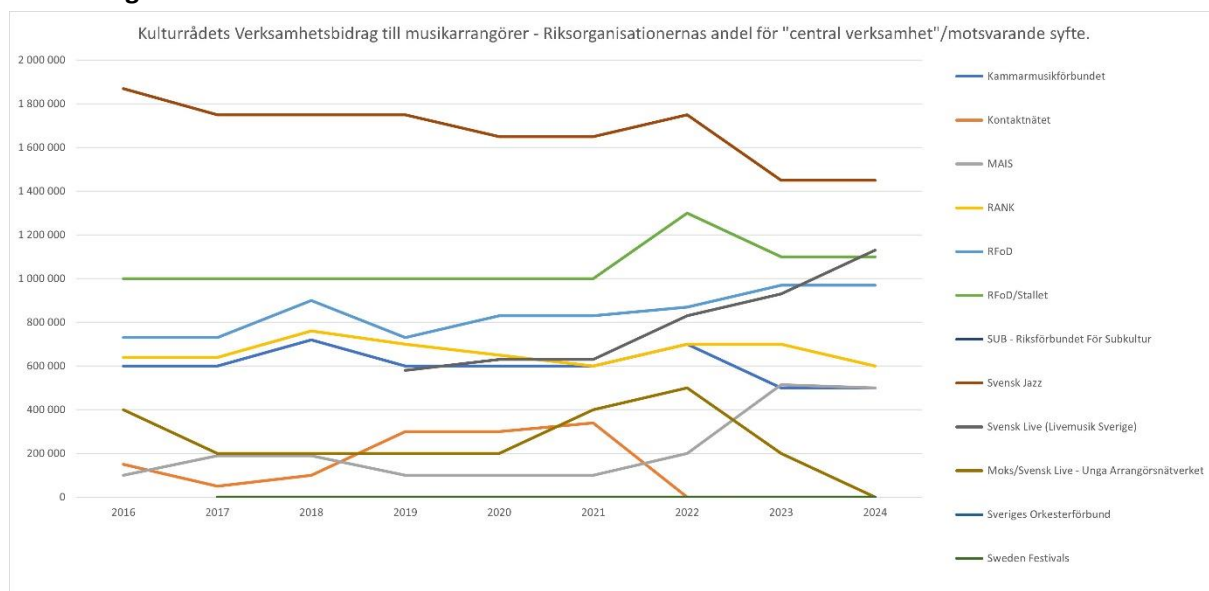
Behovet av stöd över tid

Grön stapel = antal beviljade ansökningar. Blå stapel = antal ansökningar.

I diagrammet ovan går det att utläsa att trenden är att det är fler sökande över tid, men att färre organisationer ges bifall över tid. Detta blir i sammanhanget anmärkningsvärt i och med att det totala stödet över tid haft en tendens till viss ökning. Sammantaget sett över flera år betyder alltså detta att fler söker stödet men att färre aktörer delar på mer medel.

Fördelningen av stöd till de sökande

Diagrammet ovan visar hur stödet till riksorganisationerna fördelats över tid. Precis som i fallet med CAKO-stödet går det tydligt att se tre skikt av stödmottagare där det i detta fall finns en aktör som mottar en stor andel av stödet, ett antal aktörer som tillhör ett "mellanskikt", samt ett mindre antal aktörer som tillhör de som får minst stöd. Under alla år har endast en ny aktör getts bifall och det är den aktör som har hög andel marknadsaktörer som medlemmar. Det finns två aktörer som fått avslag

samtliga år som stödet söks, varav den ena är ett relativt nytt riksförbund (bildat 2014). Den andra aktören är ett riksförbund som har en särskild inriktning på festivalen som form. Trots att Kulturrådet redan 2012 öppnade för festivaler att kunna söka detta stöd och dessutom har beskrivit att festivaler är viktiga, så avslår Kulturrådet ansökningar från den aktör som på nationell nivå arbetar för att främja utvecklingen av just festivaler.

Vidare har Kulturrådet även valt att avslå en aktör från år 2022 och framåt. Bilden förstärker alltså tidigare påstående av att färre aktörer delar på mer medel samt visar att Kulturrådet prioriterat aktörer som tidigare fått stöd, med ett undantag.

En linje i diagrammet skiljer sig från de övriga, då den visar ett stöd som ges till den lokala scen som en av de övriga 6 stödmottagarna söker för, således är det i praktiken inte 7 utan 6 organisationer som beviljas stöd. Kulturrådet tar dock med detta beslut inom ramarna för stödet till riksorganisationer så det finns inget helt rättvisande sätt att synliggöra detta annat än att återge stödet till den lokala scenen som en aktör i diagrammet.

Bilden av fördelningen blir ännu mer komplex om man ser till respektive skikt och hur stödet förändrats över tid. Den aktör som mottagit mest har en hög andel av stödet, hela ca 34% år 2016. Detta minskar dock till ca 23% år 2024, men minskningen av stödet till denna organisation sker parallellt med att den enda sökande paraplyorganisationen (det vill säga ett riksförbund som har andra riksförbund som medlemsorganisationer och fungerar samverkande snarare än toppstyrande) har fått en motsvarande ökad tilldelning.

Samma tendens går tydligt att se för några andra riksförbund i "mellanskiktet", där det finns ett tydligt samband mellan mindre tilldelning till de sökande riksorganisationerna och mer till paraplystrukturen. I sammanhanget bör det betonas att riksorganisationerna och paraplyorganisationen i fråga inte anser att det är bra att enskilda riksorganisationers behov ställs mot de rikstäckande paraplystrukturernas behov, då de fyller helt olika funktioner. Detta innebär en risk för offentlig styrning av kulturlivets demokratiska organiserande när stödformerna inte möter fältets behov på ett adekvat sätt.

Det finns även ett motsvarande samband rörande stödförändringar gällande en av de minsta stödmottagarna, men här gäller det att också se andra dimensioner i analysen. Två av organisationerna ingår nämligen i samma infrastruktur. Här är den ena sökande organisationen en del av moderorganisationen (och delar alla medlemmar med moderorganisationen) och när stödet till denna organisation sänkts så har stödet höjts motsvarande omfattning till moderorganisationen som växt fram över tid. Annorlunda uttryckt har stödet absorberats av moderorganisationen.

Moderorganisation sticker också ut kontra övriga sökande i och med att den har en hög andel marknadsaktörer som medlemmar. Som tidigare nämnts så har Kulturrådet också valt att avslå stöd till en riksorganisation från och med 2022, detta trots att riksorganisationens verksamhet inte förändrats till det sämre, utan tvärtom utvecklats.

Det är också tydligt att behovet från de sökande inte möts av stödet, men att Kulturrådet prioriterar att stärka vissa aktörer framför andra. År 2024 var det totala behovet (det Kulturrådet kallar söktrycket) 12 814 000 kr, varav Kulturrådet beviljade endast 6 250 000 kr, alltså ca 49%. Dock går det att se att bland de 6 sökande som fått stöd över tid finns en genomsnittlig beviljandegrad av 72% av sökt belopp för år 2024.

Om man lyfter ut den aktör som har en hög andel marknadsaktörer bland sina medlemmar så blir beviljandegraden för resterande 5 hela 81% år 2024. En av de sökande som fick avslag bör beaktas särskilt då det är en organisation som ingår som del i nämnda organisation med hög andel marknadsaktörer. Mot den bakgrunden förefaller det inte orimligt att just den sökande organisationen ges avslag, i synnerhet inte eftersom Kulturrådet väljer att stärka moderorganisationen. Övriga 3 sökande fick alltså avslag och därmed möttes inga av deras behov.

Sammanfattningsvis finns alltså en tydlig indikation på en utlösningseffekt av aktörer till följd av inlösning och koncentration av medel till färre sökande.

Sammanfattning

Sammantaget går det alltså att konstatera att Kulturrådets stöd till riksorganisationerna inom detta område har haft en tydlig inriktning över tid, där merparten av de som beviljats stöd erhållit ett tämligen statiskt stöd. Stödet har dock inte ökat i takt med inflationen. Det finns även tendenser att Kulturrådet minskar stöd till riksförbund och ökar stöd till paraplystrukturer samt att Kulturrådet prioriterat att stärka det riksförbund som företräder marknadsaktörer på bekostnad av andra sökande.

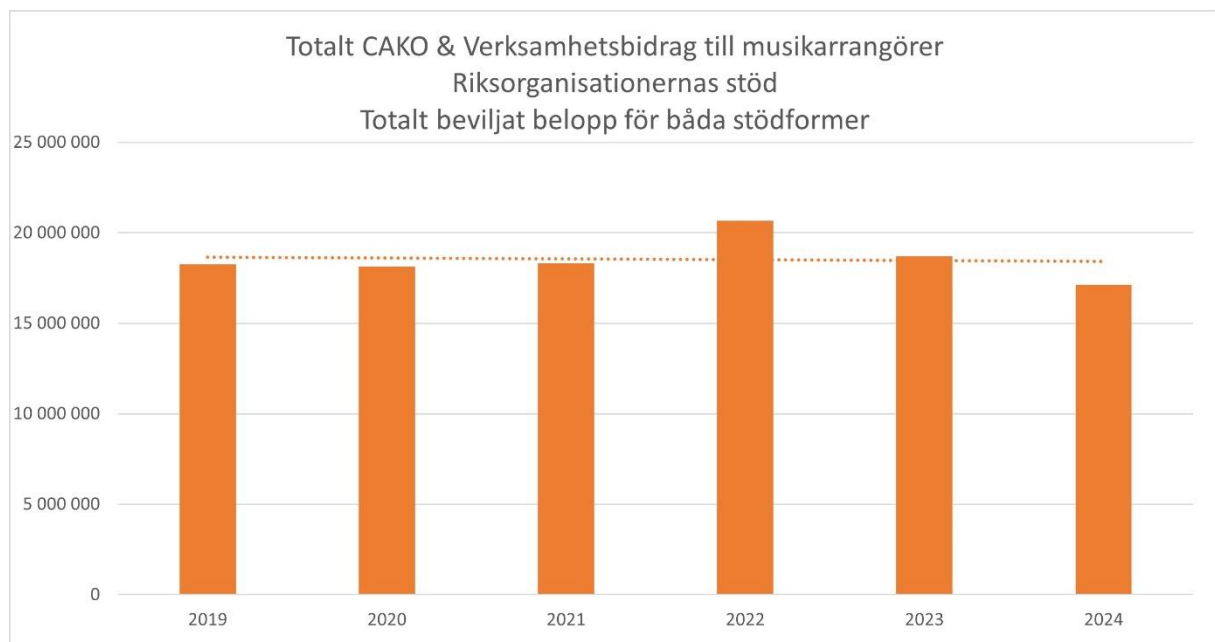
Antalet demokratiska riksorganisationer som mottar stöd minskar, trots att fler söker. Nya sökande och organisationer som historiskt fått mindre medel är de som får avslag. Färre och färre aktörer delar alltså på mer stöd över tid. Det verkar alltså finnas en tydlig tendens att de som sökt och fått stöd ska fortsätta få stöd. Detta indikerar en inlösningseffekt av stöden till vissa utvalda aktörer och en utlösningseffekt av övriga.

Kapitel 3: Det sammanlagda stödet till riksorganisationerna

En samlad bild

För att ge en rättvisande bild av hur de olika stöden till riksorganisationerna ser ut behöver de sammantagna stöden betraktas över tid. Om man ser till hur stöden fördelas inom de båda stödformerna finns flera övergripande likheter.

Här saknas dock i skrivande stund detaljerade data för Verksamhetsbidrag till musikarrangörer som blir jämförbara fram till år 2018. Detta kan komma att kompletteras i en framtida version av denna rapport. Mot bakgrund av detta görs endast en jämförelse av åren 2019-2024 i nedan sammanställningar.

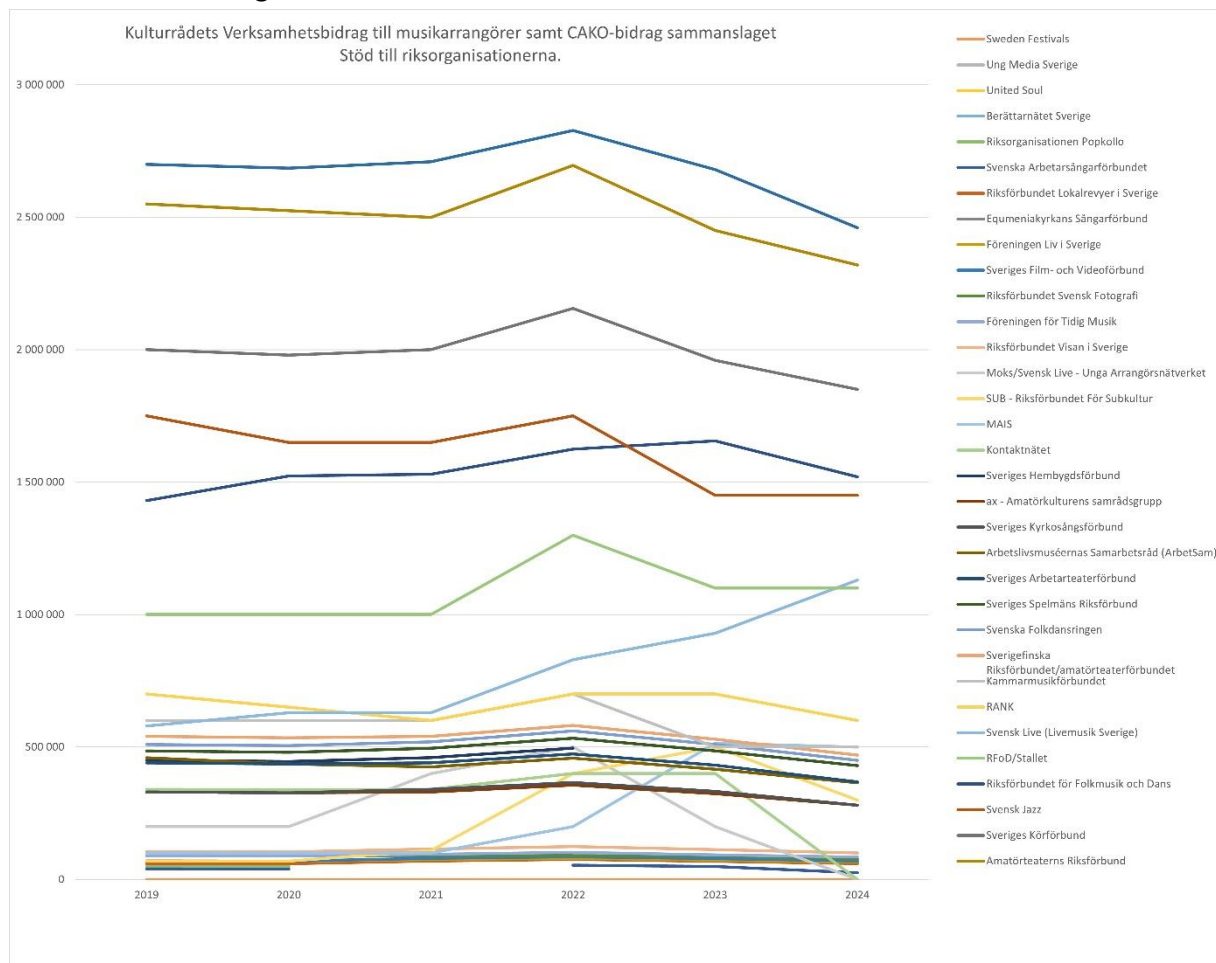

Diagrammet ovan visar hur det sammanlagda stödet till riksorganisationerna ser ut över tid. Här har alltså både stödet inom ramarna för CAKO och Verksamhetsbidrag till musikarrangörer slagits samman. Stödets omfattning har inte ökat för att möta inflationen och således minskar det faktiska penningvärdet av det stöd som utgår kontinuerligt.

Totalt har stödet i stället tenderat att minska över tid, även om år 2022 hade extra tillskott med anledning av pandemin. Från 2019 till 2024 har stödet minskat med strax över 1 miljon. I sammanhanget kan det påminnas om att Kulturrådet från 2022 även tog över de stöd som tidigare fördelades via Musikverket, vilket alltså borde ge mer utrymme att öka stöden.

Totalt söker landets riksorganisationer inom kulturområdet ca 51 miljoner år 2024. Kulturrådet delar endast ut ca 17 miljoner. Detta innebär att stödets storlek svarar mot endast ca 33%, det vill säga 1/3, av behoven hos de sökande.

Den totala fördelningen av stöd till de sökande

Diagrammet ovan visar fördelningen av stöd till riksorganisationerna över tid. Medelvärde av stöd som beviljats i perioden är ca 580 000 kr. Det finns däremot stora skillnader i hur stöden fördelas. I den samlade statistiken syns samma tendens som tidigare gick att observera i respektive stödform, det vill säga att det framträder tre skikt av stödmottagare.

De största stöden är 7 st. Mottagarna av dessa delar på en stor andel av stödet, nästan 70%. Här bör nämnas att en av stödmottagarna sticker ut på grund av att en hög andel av medlemmarna är marknadsaktörer. Ett annat stöd sticker ut då det ges till en lokal scen (i Stockholm) som en av stödmottagarna söker för. I praktiken är det alltså 6 organisationer och inte 7 som söker och delar på ca 70 % av medlen.

I sammanhanget bör det även nämnas att samma aktör som får stödet för den lokala scenen även mottar stöd både inom CAKO-bidraget och Verksamhetsbidrag till musikarrangörer. Det har i perioden 2012-2024 också förekommit i undantagsfall för andra aktörer. Det tydliggör att det är möjligt för aktörer att söka och motta båda stöden. Det går att se bland de sökande att flera söker båda stöden, troligen eftersom dessa organisationer inte endast bedriver en verksamhet inom musikområdet och därför söker även CAKO-bidraget. Däremot ger inte Kulturrådet kontinuerliga bifall till mer än en aktör, som alltså är en av de stödmottagare som mottar mest stöd.

Omfattningen av stödet till de som mottar mest stöd tenderar också att vara statistiskt över tid med en viss tendens till minskning 2023 och en tydlig minskning 2024. I ett fall ökar stödet med större belopp

och det är den aktör som företräder en hög andel marknadsaktörer. Övriga sökande som mottar mest stöd har en annan faktor som förenar dem och det är att de alla företräder genrer och former som i hög grad kan anses vara kulturpolitiskt traditionellt etablerade (västerländsk konstmusik, kammarmusik, jazz samt folk- och världsmusik).

Ser vi till "mellanskiktet" så finns fler förändringar över tid men sammantaget tenderar de flesta sökande att bibehålla samma nivå av stöd. Längst ned återfinns skiktet med de som mottar minst stöd. Det består av en mängd aktörer som delar på en väldigt liten andel av det totala stödet. År 2024 var det 8 aktörer som delade på ca 3%.

Slutligen finns i diagrammet också flera aktörer som söker men får avslag, samt några aktörer som också mist stödet på grund av att de upphört existera eller uppgått i en annan organisation.

Skillnaderna i stödet över tid kan också ha stor påverkan på riksorganisationernas förutsättningar att bedriva löpande verksamhet. Exempelvis har en organisation under 10 år mottagit nästan 27 000 000 kr samtidigt som en annan under samma tid fått ca 630 000 kr. Detta ger onekligen väldigt olika förutsättningar för en organisation att kunna bedriva en riksomfattande verksamhet. Det är därför tydligt att bristen på nya sökande som ges bifall, i kombination med att nya sökande som ges bifall inte verkar kunna få sina behov mötta (med ett undantag av den aktör som företräder många marknadsaktörer), har ett tydligt samband med att dessa aktörer aldrig ges förutsättningar att kunna verka på samma villkor som de som över tid uppburit stora stöd.

Sammanfattningsvis går det alltså att se att även när stöden betraktas tillsammans så finns tydliga indikationer på en inlåsningseffekt av medel och en utlåsningseffekt av aktörer.

Summering och slutsatser

Mot bakgrund av denna rapport går det att konstatera att Kulturrådets stöd till riksorganisationerna har haft en tydlig inriktning över tid, där merparten av stödmottagarna som kontinuerligt beviljats stöd också har haft tämligen statiska stöd. Samtidigt går det att se att stödet är väldigt ojämnt fördelat mellan olika skikt av sökande, där de som tillhör de skikt som mottar mest stöd också är de som tenderar beviljas merparten av sökt behov.

Det samlade behovet av stöd från landets riksorganisationer ökar över tid, samtidigt som stödets totala omfattning inte ökar i takt med behovet. Stöden täcker endast 1/3 av behoven hos de sökande. Det går också att konstatera att över tid delar färre och färre aktörer på stöden, vilket bör ställas i förhållande till att det totala antalet riksorganisationer som söker stöden ökar, i synnerhet efter pandemiåren.

I sammanhanget går det också att konstatera att det finns tydliga indikatorer på att ingen av de båda stödformerna verkar fungera tillfredsställande varken för de sökande som uppbär stöd över tid eller för nya sökande.

Sökande som får stöd över tid utmanas av inflation och brist på uppräknings av stöden, vilket medför att kravet på att täcka löpande verksamhetskostnader med externa intäkter ökar, samtidigt som konkurrensen om medlen ökar.

Vidare verkar det inte vara möjligt för en organisation som fått stöd över tid att utvecklas och få mer stöd, med undantag av en riksorganisation som sticker ut med anledning av att en hög andel av medlemmarna är marknadsaktörer. Övriga aktörer som fått ökade stöd över tid består av en paraplyorganisation samt ett nybildat riksförbund. I det senare fallet bör dock påpekas att detta riksförbund under de 8 första åren som sökande inte tilldelades belopp över 110 000 kr i verksamhetsbidrag och att de kontinuerligt sökt för ett mycket större behov.

Statistiken visar att det inte finns mycket till förnyelse inom de stöd som går till landets fria och demokratiskt organiserade grundpelare i kulturlivet; riksorganisationerna. Få nybildade förbund har tillkommit bland de sökande. Samtidigt har flera av de sökande som återfinns i det skikt som delar på den i särklass minsta andelen av det totala stödet, fått minskade stöd. I vissa fall rör det sig om betydande sänkningar över tid.

Allt detta pekar på att det råder en tydlig inlåsnings effekt av medel, framför allt till vissa sökande. Samtidigt finns en tydlig utlåsnings effekt av aktörer, framför allt av nya sökande samt sökande som inte tilldelats de stöd som motsvarar behoven och som inte överlever.

En samlad bedömning är att om man ställer utfallet av denna rapport mot de nationella kulturpolitiska målen så väcker det frågor om huruvida det råder stora brister i stödgivningen och därmed med stor sannolikhet även stora brister i stödets utformning. Det talar även för att det finns betydande brister i uppföljning av stödets utfall och i eventuella analyser kring förutsättningarna för landets fria och demokratiskt organiserade riksorganisationer att verka. Det verkar saknas en hållbar kulturpolitisk strategi för att stärka infrastrukturerna inom det fria och ideellt organiserade kulturlivet.

Sammantaget kan följande konstateras:

- Kulturrådets stöd till riksorganisationerna har haft en tydlig inriktning över tid, där merparten av de som beviljats stöd erhållit ett tämligen statiskt stöd.
- Stöden till riksorganisationerna har inte ökat i takt med inflationen, vilket urholkar stödets värde.
- Färre antal riksorganisationer delar på den totala andelen stöd över tid, detta trots att fler sökande tillkommer.
- De sökande aktörerna som beviljas stöd går att dela in i tre skikt av stödnivåer. Dessa skikt tenderar att vara statiska över tid, där de riksorganisationer som mottar mest stöd har de mest förutsägbara stödnivåerna.
- Nya sökande riksorganisationer, samt de som historiskt tillfälligt beviljats mindre medel är de som Kulturrådet avslår.
- Kulturrådet har prioriterat att stärka den riksorganisation som företräder marknadsaktörer på andra sökandes bekostnad.
- Det finns även tendenser att Kulturrådet minskar stöd till de enskilda riksförbunden och ökar stöd till paraplystrukturer.

Detta indikerar en inlåsningsseffekt av stöden till vissa utvalda sökande och en utlåsningsseffekt av övriga aktörer. Det saknas en kulturpolitisk strategi som förmår skapa hållbara förutsättningar för de fria och ideellt organiserade kulturlivets infrastrukturer.

Källor

Verksamhetsbidrag till musikarrangörer

2016	KUR 2015/6345
2017	KUR 2016/7114
2018	KUR 2017/6075
2019	KUR 2018/6344
2020	KUR 2019/6598
2021	KUR 2020/8910
2022	KUR 2021/13370
2023	KUR 2022/8368
2024	KUR 2023/4610

CAKO

2012	Kulturrådets hemsida, länk ej längre tillgänglig
2013	Kulturrådets hemsida, länk ej längre tillgänglig
2014	Kulturrådets hemsida, länk ej längre tillgänglig
2015	Kulturrådets hemsida, länk ej längre tillgänglig
2016	KUR 2015/6941
2017	KUR 2017/539
2018	KUR 2017/6430
2019	KUR 2018/8765
2020	KUR 2019/8100
2021	KUR 2020/15487
2022	KUR 2021/14188
2023	KUR 2022/12332
2024	KUR 2023/9626

Beslut i särskild ordning

KUR: 2018/8671, 2019/8288, 2020/15352, 2021/13987, 2023/9887, 2021/14032, 2022/12035, 2021/14019, 2022/12026

I övriga fall av beslut i särskild ordning har uppgift hämtats från sökande organisations årsredovisningar eller motsvarande handlingar.

Övriga kommentarer angående sammanställningarna:

Samlingsbeslutens utformning har dock varierat över tid, vilket skapat vissa mindre utmaningar i att få exakta data. Exempelvis har det ett år i samlingsbeslutet för CAKO saknats information om vilken en sökande vars ansökan avslagits är. Därav har denna organisations benämnts "okänd" i sammanställningen. Det finns dock inga betydande avvikelser som identifierats vilket gör att statistiken ska kunna betraktas som mycket rättvisande. Vi reserverar oss för mindre fel som beror på mänsklig faktor eller för fel som beror på felaktiga/bristande informationsunderlag från Kulturrådet.

Hur inflationen påverkat penningvärdet har beräknats med SCBs prisomräknare, som i sin tur baserar sig på KPI.

AVSÄNDARE

PUBLICERAD AV: Kontaktnätet i samarbete med SUB – Riksförbundet För Subkultur.

www.kontaktinatet.se – www.subkulturer.se

RAPPORTENS FÖRFATTARE: Niklas Carlsson, enligt uppdrag. MEDSKRIBENT: Jesper Westermark, enligt uppdrag.

VISSA STATISTIKUNDERLAG PRODUCERADE AV: Pontus Lindhé Ohlsson, enligt uppdrag